

111 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Laidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdį

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

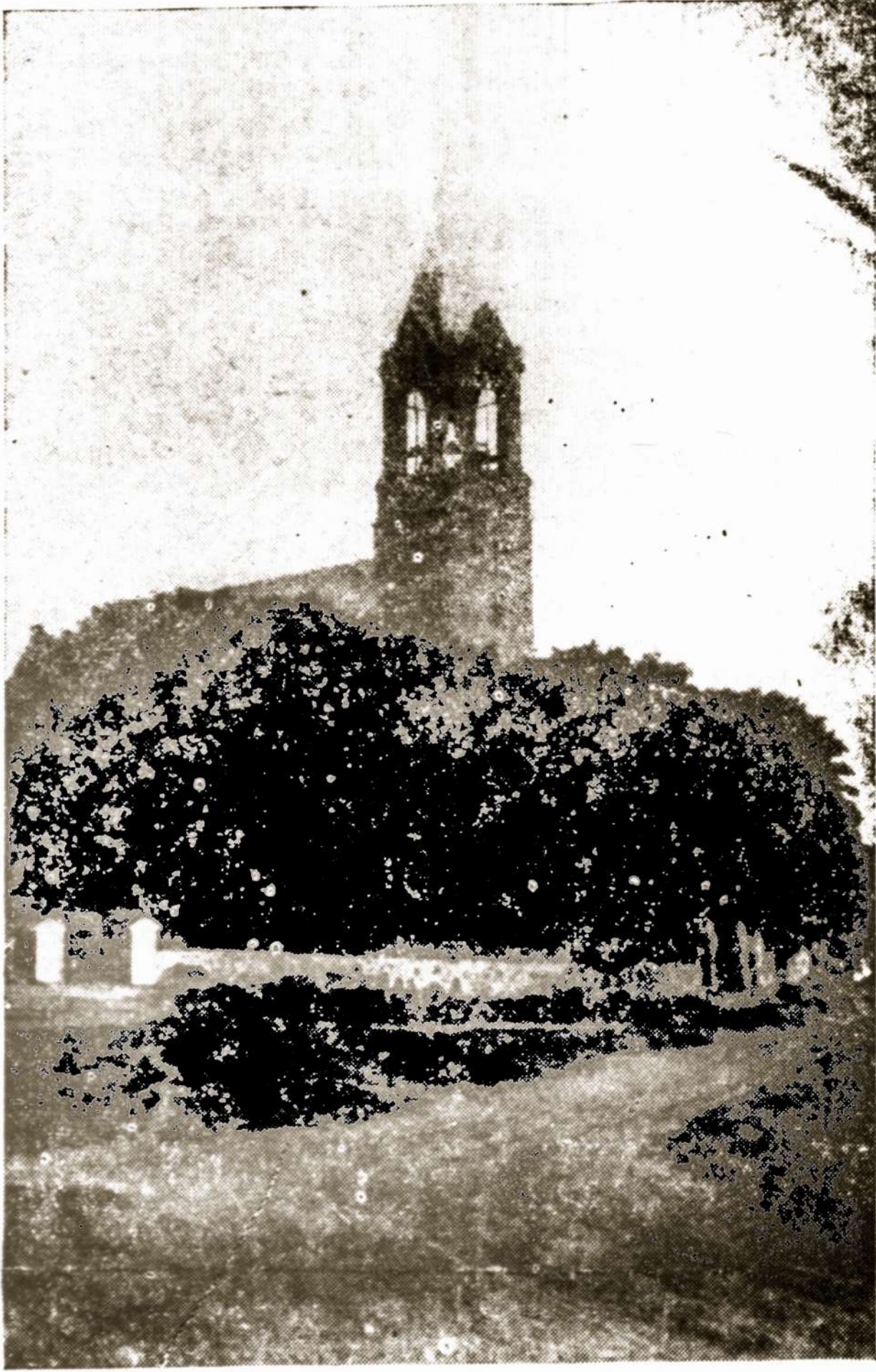
XI metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, gegužės (May) 3 d. 1956 m.

Kaina 10 c.

Nr. 14-15 (288-289)

VEPRIŲ BAŽNYČIA. Ukmergės apskr., kurioje klebonu buvo kun. B. Vegė ir bolševikų susaudytas 1941 m. birželio mėn. Skaruliuose, netoli Jonavos, kartu su Skarulių klebonu kun. Pr. Vaitkevičium.

Vikas, LNT ar Krivių Taryba?

PRANAS LUKOŠEVIČIUS

Politinės grupės, institucijos bei vadovaujantys asmenys, ne kartą yra išskilmingai pareiškę, kad dabartinis visų aukščiausias tikslas — Lietuvos išlaisvinimas. Visuomenė entuziastingai tam pritaria ir bent vieną iš taip vadinamų laisvinimo veiksnių remia. Dar daugiau. Visuomenės, profesinės ir jaunimo organizacijos, kur tik galėdamos, užpildo spragas, kurių per pastaruosius metus tiek daug susidarė partiniams veikėjams be kilojant savąsias partijos gaires, veikiant savo partijų naudai. Šios veiklos pasekoje susidarė apščiail partinių branduolių, apie kuriuos susispaudė maža, bet judri visuomenės dalis ir vadovaujami asmeniniai bei partijų interesai, atsisotijo kovos padėtyje vieni prieš kitus. Visi jie deda didžias pastangas patraukti savo pusėn, ar bent rasti pritarimo nepartinėje visuomenėje ir organizacijose. Dėl šio tikslo priemonėmis nesiskaito. Tai tęsiasi visą tremties metų ir nesimato, kad kovojančios vovėles susirikiuotų į laisvės žygio gretas, kad išskilmingi pareiškimai visu nuosirdumu ir visomis jėgomis būtų vykdomi.

Grįžtant į nepriklausomo gyveno dvidešimtmetį, nesunku pastebėti, kad politinės partijos lietuvių tautoje nerado pilno pritarimo. Ne kartą į patys partiniai yra pabrėžę, jog domėjimasis partijomis yra per mažas, nežiūrint, kad dešiniojos partijos buvo laiminamos iš sakyklų, o kairiosios — rinktinių agitatorių apščiail garšinamos, net statinėmis naudojantis. Gal būt dėl to, kad abi šios partijos yra internacionalinio pobūdžio ir dalinai svetimos lietu-

vio būdai ir dvasiai. O gal dėl nevaržomo naudojimosi valdandčiosios partijos privilegija — sodinti prie valdžios stalo ne darbo srities žinojimo ar nuopelnų tautai pagrindu, bet pagal partinės veiklos mastą. Vidurinioji — tautiškoji srovė, radusi tinkamą atgarsį tautoje, ypač jaunuomenėje, veikiamą abiejų sparnų politinių kaimynų, priėmusi savo tarpan užsimaskavusių karjeristų, dabar irgi dėl pinigų, stovinių sparninių grupių tar nais, nukrypo nuo tautinio — nacionalinio kelio ir dalinai prarado pasitikėjimą. Čia įtakos turėjo ir turi pirmųjų dviejų satelitinės partijos, akcentuojančios savo programose tautiškumą, o pastaruoju metu — kovos dvasią, imponuojantį neviešumą.

Su dideliu pykčiu sparninės grupės, ypatingai kairioji, tebe-mena savųjų valdžių nesekmes ir kitų partijų įtakos įvykių eigose. Dar tik maža dalis šių grupių narių tėra pamatę ir pripažįsta, kokias sunkias žymes jie prėžė į lietuvių tautos veidą ir kūną.

Lietuvių tauta, atgavusi laisvę, pati pasisakys dėl tolimesnės valdžios sudarymo formos bei būdų. Viena aiškiai žinoma, kad dabartiniuose kovotojuose partijų sąvokos neegzistuoja ir Lietuvos partizanai yra ne kartą priminę klystkelius, kurių jokia propaganda ir komunikatai nepaslėps.

Suglaudus viską, ištyškėja, kad partiniai pagrindais tvarkantis nėra sėkminga, ypatingai, kad beveik kiekviena partija be savo C. komitetų ar valdybų, dar turi užkulisius, — juoduosius kabinetus, stiprių asmenybių ar grupių par-

tijos viduje įtakas, prieš kurių suokalbius dažnai negali atsispirti partijų suvažiavimai nei pasikirų narių valstybiškumas.

Kokią išeitį rasti, kaip pašalinti tremties partines negeroves? Kaip apjungti visus lietuvius laisvinimo kovai bei lietuviybės išlaidymo darbu. Kaip įjungti į vadovavimo darbus nepartines jėgas, pranašesnes už partijose esančias? Kaip apsaugoti partinius, pastatytus bendroje vadovybėje nuo užkulisinių sauvalių?

Statant reikalą pirmon vieton ir grindžiant nuosirdumu, noru bei gera valia, visi klausimai lengvai būtų išsprendžiami. Žvelkime į žilos istorijos lapus ir kelkime į didingą Lietuvos valstybės praeitį. Ieškokim, kur glūdėjo lietuvių tvirtybės paslaptis. Ažuolų paunksmėje matome būrį žilagalvių, besprendžiančių taikos ir karo problemas. Tai Krivių Taryba. Į ją surinkti visi tautos smagenys. Gudrausios iš gudrausios, garbingiausios iš garbingiausios. Jų žodis ne tik žmonėms, bet ir kunigaikščiui buvo šventas. Ir neveltui kalbėjo ir tikėjo žmonėms, kad jie neklaidingi, kaip dievai.

Senovės graikai pasiekė savą valstybės žydėjimo, kol jiems vadovavo Senių Taryba.

Tremtyje, savo tarpe, mes turime garbingo amžiaus garbingų vyrų įvairių luomų bei profesijų: dvasininkų, mokslininkų, karių, valstybininkų, ūkininkų, rašytojų, politikų. Savo politinė veikla dabartiniai vieksniai gilina jų veiduse raukšles, marina juos. Jie verti, reikalingi — būtini aukščiausiose vietose Lietuvos vadavimui kovoję. Jų žodis visiems šventas būtų. Atgavinkime Krivių Tarybą. Vadinkime ją Pasaulio Lietuvių Taryba ar kitu vardu.

Kaip tai padaryti? Kaip ją sudarant išvengti šešėlių? Nesunku ir paprasta. Turime visą eilę nepartinių patriotinių ir profesinių organizacijų. Štai jos: Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų D-ja, Profesorių D-ja, LK Savanorių Kūrėjų S-ga, LS "Ramovė", Šaulių Sąjunga, Lietuvos Teisėninkų D-ja, Agronomų ir Inžinierių S-gos, nepartinės jaunimo organizacijos. Dar daugiau jų yra: Vakarų Lietuvos organizacijos, Vilniaus Krašto Lietuvių S-ga, Pasaulio Lietuvių B-nė ir t. t.

Jie atrinks geriausius iš geriausių, jie sudarytų nepartinę Krivių Tarybą, jie išreikštų tautos balsą, prislopintą partinių erzelium. Neišjungtos būtų ir politinės partijos, betgi ne fiktyviosios. Jų žmonėms būtų pavesta vykdomosios pareigos, bendradarbiaujant su Krivių Tarybos atitinkamomis komisijomis.

Tegul ši idėja, daugelio širdyse išnešiotą ir gyva, virsta realybe. Iškelkime ją iš širdžių gelmių viešumon, pasisakydami pavieniai ir kolektyviai, bei jungdami šia linkme pastangas.

Redakcija su kai kuriomis mintimis nesutinka, bet straipsnis dedamas, kad išsiauks diskusijas.

"Taip nusibodo svetimas dangus, ir gatvės svetimos ir žmonės.

Norėtūsi matyti tėviškės laukus, bent iš kartuvių paklodės."

Kazys Boruta

POLITIKOS LAUKUOSE

Rašo S. Varnys

J. A. V. PREZIDENTO ŽODIS

Praėjusį šeštadienį Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentas Eisenhoweris, Amerikos laikraščių redaktorių suvažiavime, pasakė kalbą, kurioje išryškino JAV nusistatymą pavergtų ir satelitinų kraštų atžvilgiu.

Prezidentas savo kalboje pažymėjo, kad JAV laiko sau už pareigą kovoti už pavergtų kraštų išlaisvinimą ir atitaisyimą skriaudų Rytų Europoje toms tautoms, kurios buvo pagrobtos Stalino įsigalėjimo laikais.

Toliau prezidentas pabrėžė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės turi visomis taikiomis priemonėmis paveikti Sovietus, jog jie atitaisytų padarytą tautoms neteisębę ir ateityje parodytų taikingus siekimus su laisvais kraštais.

Ši JAV prezidento kalba laisvame pasaulyje buvo sutikta su dideliu pasitenkinimu ir lyg atoslūgiu tų nuotaikų, kurias sukėlė Kremliaus vadai — Chruščėvas ir Bulganinas savo lankymosi Anglijoje. Ypatingai ji teikia daug vilčių pavergtų kraštų gyventojams šioje ir anoje pusėje geležinės uždangos. Pasirodžiusi baimė, kad laisvasis pasaulis gali būti užmigdytas naujais Kremliaus tironų pažadais ir kalbomis apie pastovią taiką ir "reformas" sovietijoje, nepastvirtins. Laisvasis pasaulis gerai pažįsta ir žino Sovietų Rusijos tikslus ir jų neišleis iš akių tol, kol propagandiniai taikos ir laisvės žodžiai nebus pakeisti konkrečiais darbais, pirmoje eilėje atitaisyti pavergtoms tautoms padarytas skriaudas, suteikiant joms laisvę.

CHRUŠČEVAS IR BULGANINAS ANGLIJOJE

Kremliaus keliauninkų Chruščėvo ir Bulganino viešnagė Anglijoje tęsiasi. Nežiūrint anglų nuo latinių mėginimų išplėsti prekybinius ryšius su komunistiniais kraštais, šiuo kartu, atrodo, šaltas politikų protas ir sveika visuomenės opinija bus gerokai atšaldžiusi Chruščėvo ir Bulganino intencijas, su kuriomis jie atvyko Didžioji Britanijon. Ypač Kremliaus valdovams buvo nemalonus anglų darbo partijos vado Hugh Gaitskell priminimas, kad sovietai artimiausiu laiku turėtų paleisti iš kalėjimų ir koncentracijos stovyklų kalinamus socialdemokratų ir užtarti persekiojamus žydus. Nors Chruščėvas ir aiškino, kad minimų socialdemokratų Sovietų Sąjungoje nėra, bet tuo niekas nepatikėjo, nes Chruščėvas čia pat atsiskakė iš anglų darbo partijos vadovybės priimti arti 200 asmenų sąrašą, kuriame ir buvo išvardinti anglų minimi kalinamieji.

...Pats didžiausias Kremliaus "bosų" netaktas buvo padarytas tuomet, kai Chruščėvas priminė angliams, jog jūs "Negrąšinkite kumštėmis Sovietams" — ir tuoj pat priminė Adolfo Hitlerio likimą. Tai turėjo užgauti ne tik anglų politiką, bet ir eilinį pilietį. "Ar svečius mes priimame tam, kad jie mums grasintų?" — klausia anglų viešojoje opinijoje spaudos puslapiuose.

Taigi, ir Kremliaus keliauninkų viešnagė Anglijoje aiškiai parodo, kad sovietinė politika yra ir toliau palikusi plėšriuojų vilku, nežiūrint kokiais avinėlių kailiais ji bandytų pridengti savo

dantis, kuriuose laiko įsikandusi milijonus pavergtųjų.

IZRAELIS NERIMAUJA

Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus misija Vid. Rytuose Izraelio — Arabų ginčą tuo tarpu bus tik kiek aptramdžiusi, tačiau toli gražu dar negreit bus surasta formulė, pagal kurią šiedu kraštais galėtų gyventi, kaip dera geriams kaimynams. Daugiau būkštavimų ir nepasitenkinimo reikiama iš žydų pusės. Sunku šiandieną būtų spėti, ar tai reikštų Izraelio militarinį silpnumą, ar politinį svorį tarptautinėje, ypač Jungtinių Amerikos Valstybių, politikoje.

Praėjusią savaitę Izraelio ministras pirmininkas David Bet-Gurion savo kalboje pakritikavęs JAV politiką Viduriniuose Rytuose priminė, kad ten taika galima pasiekti dviem keliais: atsiskaius arabams sunaikinti Izraelį, ir antra — pilnas Izraelio apginklavimas.

KLIUVO IR VIŠINSKIUI

Buvusių bolševikų vadų degradacija, paverstusi niekais net paties Stalino mitą, palietė ir 1954 m. lapkričio m. 22 d. New York'e staiga mirusį Andrių Višinskį, kuris tuo metu buvo Sovietų delegacijos prie Jungtinių Tautų pirmininku. Netruksta spėjiojimų, kad Višinskis buvo nužudytas.

Šalia Stalino, šiandieninių Kremliaus "bosų" yra kaltinamas ir Višinskis. Jis, kaip Stalino planų

vykdytojas, būdamas vyr. Soviet. Rusijos prokuroru, išdirbo specialią teismų sistemą, pagal kurią buvo baudžiamas kiekvienas bolševizmo — komunizmo priešas, jam patiam prieš nuskaltimo prisipažinimus. Jokie kiti įrodymai visiškai nebuvo reikalingi. Kuriais būdais tokie prisipažinimai iš kaltinamųjų buvo išgaunami, tai jau kitas reikalas. Apie tai Kremliaus viešpačiai daug nekalba, bet laisvajame pasaulyje yra pakankamai įrodymų apie Višinskio — bolševikų priemonės prisipažinimams išgauti.

Višinskio apkaltinimas yra įvykęs faktas. Ar to fakto aktyvaizdoje pasikeis Sovietų Sąjungoje praktikuojami žmonių teismo, kankinimo ir eksploatacijos metodai, sunku pasakyti. Bet ligšioliniai daviniai nerodo jokių pragiedrulių.

POŠEDŽIAVO IR BENDRUOMENĖ

Praėjusią savaitę Clevelande, Ohio, buvo susirinkusi pošedžiui Amerikos Lietuvių Bendruomenės Vadovybė. Kaip skelbiama pranešimuose spaudai, pasitarimai, praėjo darbingoje nuotaikoje.

Tačiau, "pro plyšius" prabirusios informacijos sako ką kitą. — Bendruomenėje reikalai nesiklosto taip sklandžiai, kaip yra skelbiama. Primenamos ir to priežastys: noras vadovauti "iš aukštybių" ir per mažas domėjimasis konkrečiais, ypač lietuvių kultūriniais, reikalais. Bijojami, kad norinčių dirbti kultūrinį darbą pastangos gali atsimuoti į bendruomenės vadovų nerangumą, paviršutiškumą ir ambicijas.

LIETUVIŲ JAUNIMO PETICIJOS PARAŠŲ RINKIMO BARE

— Lietuvių Jaunimo Peticijos parašų rinkimo akcijon papildomai įsijungė Cicero, Ill., Waukegan, Ill., Kenosha, Wis., ir Racine, Wis. jaunimas. Visi tų vietovių lietuviai prašomi pasirašyti Jaunimo Peticiją.

— Čikagoje besilankęs p. J. Matulionis — Vliko pirmininkas, buvo supažindintas su Lietuvių Jaunimo Peticijos akcija. VLIKo pirmininkas nuosirdžiai pasveikino jaunimą, už pasiėmimą iniciatyvos, suorganizuojant šį svarbų darbą ir kvietė visus lietuvius pasirašyti Jaunimo Peticiją.

— Los Angeles Lietuvių Jaunimo Peticijos parašų rinkimo akcija jau pradėta. Savo paramą pažadėjo lietuvių parapijos klebonas kun. Kučingis.

— Lietuvių Evangelikų dvasiškija Čikagoje energingai remia Lietuvių Jaunimo Peticijos akciją. Numatoma visose evangelikų parapijose rinkti parašus.

— Prie Putnamo vienuolyno gyvenančios lietuviškos Lietuvių Jaunimo Peticijai surinko per 200 parašų. Planuojama surinkti dar tiek parašų.

— Čikagos Lietuvių Draugijos nariai, daugumoje jau seniai gyvenę Amerikoje, savo susirinkime vieningai pasirašė Lietuvių Jaunimo Peticiją. Būtų gera, jei ir kitos organizacijos tai atliktų.

— Valdas Adamkavičius, Lietuvių Jaunimo Peticijos Centrinio Komiteto pirmininkas, davė platų pranešimą Jaunimo Peticijos reikalu per Sophie Barcus radiją, Čikagoje. Jo kalba yra įrašyta į

juostą ir planuojama ją pasiųsti pertransliavimui į kitų vietovių lietuviškąsias radijo programas.

— Lietuvių Jaunimo Peticiją Čikagoje galima pasirašyti sekančios lietuvių verslavietėse: Terra knygynė, Lietuvių Prekybos Namuose, J. Karvelio prekyboje, Margutyje, Televizijos krautuvelyje, Daina, p. Babickų maisto paroduotuvėje, Simaičių Real Estate įstaigoje. Lietuviai kviečiami apsilankyti tose įstaigoje ir pasirašyti Jaunimo Peticiją.

— Clevelando Lietuvių Jaunimo Peticijos Komitetą sudaro: J. Puškorius — Stud. Ateitininkų pirm., M. Pažemėckienė — skautų tunto tuntininkė, M. Trainauskaitė — Lietuvos Vyčių pirm., N. Bartuškaitė — Lietuvių Studentų Santaros atstovė, V. Kamanatas — skautų tunto tuntininkas, A. Juodikis — Akad. Skautų Sąjūdžio pirm., J. Mačiulis — Tautinių Korp. Samb. atstovas, R. Kasperavičius — Moksl. Ateitininkų pirm., R. Minkūnas — Liet. Studentų Sąjungos Clev. skyriaus pirm.

Komitetas aktyviai vysto parašų rinkimo akciją. Skautai parašus rinko po lietuviškųjų pamaldų, numatoma, jog parašai bus renkami kiekvieną sekmadienį. Moksleiviai ateitininkai surinko per 300 parašų parapijos parengime. Jaunimo Peticiją pasirašyti galima taip pat Dirvoje ir Spaudos Kioske. Ši bendra ir vieninga Clevelando jaunimo veikla yra gražus pavyzdys kitų vietovių jaunimui. Atlikime pavyzdinai savo pareigą.

Premijuota lietuviškoji daina

J. Vaidelys

Paskutinioji premija, lietuviškai dainai. Jury komisija buvo sudaryta iš muzikų: pirm. — A. Kučiūno, narių — Izid. Vasyliūno, K. Steponavičiaus, Alf. Mikulskio ir Vyt. Marijošiaus. Buvo atsiųsta 19 dainų. Pirmoji premija už dainą "Vakaras tylos" (žodžiai Bern. Brazdžionio), teko kompozitoriui Kazimierietei seselei M. Bernardai — Čikaga, ir antroji — "Pabusk, pasauli!" (žodžiai Balio Gaidžiūno), muz. Juozui Bertuliui — Kalifornija. Pirmoji daina "Vakaras tylos", įtraukta į Dainų Šventės repertuarą ir bus išpildyta liepos 1 d.

Sesuo M. Bernarda

Autorė pirmosios dainos, girdėta, bet nepažįstama, antrosios — žinomas kompozitorius, ilgametis pedagogas ir muzikos mokyklos mokytojas bei direktorius.

Sesuo M. Bernarda — Marija Venskutė, gimusi Lietuvoje 1902 m. gruodžio 9 d. Žemaitijoje — Baltakiose, Tauragės apskr. Bet neteko Lietuvoje augti ir jos matyti. Anksti, šešių mėnesių amžiaus tėvų buvo atvežta Ameriką. Čia augo, brendo, mokėsi, bet svajonė liko, kad dar teks aplankyti tėvų mylimą Lietuvą, kuriai ir savo kūrybą pašvenčia. — Jaunutė įstojo lietuvių žemaitiečių vienuolyną, tai buvo — 1917 m. Įstojo dar mokyklos suole būdama, bet ją viliojo muzika ir daina, kuriems ir visą amžių pašvenčia. Pradinės muzikoje žinias gavo pas seselę M. Scholastiką (mirė 1937 m.). Toliau mokėsi The American Conservatory of Music Chicago ir 1928 m. baigė, gaudama harmonijos, dainavimo ir balso lavinimo mokytojos diplomą. Būdama 26 m. dėsto muziką ir dainavimą Šv. Kazimiero Akademijoje. Jos gabumus pastebė ir a. a. Kazimieriečių kongregacijos įsteigėja Motina Marija Kaupaitė ir leidžia mokinintis, nežūrint, kad Akademijoje reikalinga. Mokslas svarbesnis, kaip viskas. 1930 m. vėl tęsia studijas ir gavo iš kompozicijos Bachelor of Music laipsnį. Akademijoje su organizavo mergaičių simfoninį orkestrą iš 60 asmenų ir dalyvauja įvairiuose mokykliniuose pasirodymuose bei šventėse. Be to, dalyvauja ir Čikagos aukštesniųjų mokyklų orkestrų varžybose ir septynis metus iš eilės laimi pirmąsias premijas. Kazimieriečių simfoninis orkestras savo garsumu pasiekia ir kitus miestus ir muzikos kritikų lieka geriausiai įvertintas ir buvo laikomas geriausiu orkestru visoje Amerikoje. Bet viską nutraukia studijos. 1941 m. studijuoja De Paul universitete School of Music: kompoziciją pas dr. S. A. Lieberson ir dr. L. Stein dirigavimą — Nikolai Malko ir balsą — B. Barbor ir Maria Kuranko. 1943 m. gavo Master of Music laipsnį. Pavienius dalykus gilino Illinois universitete Sshool of Music: dirigavimą ir orkestraciją pas prof. M. Hinsley. Toliau dar studijas gilinasi New York Pius X School of Liturgical Music, pas R. Hufstader — bažnytinę muziką ir polifoniją. Dar mokosi St. John's Abbey, Colegeville, Minn. — vargonus ir chorą pas tėvus benediktinus ir Notre Dame universitete School, of Music — chorą pas Dom Vkrzy. Seselė M. Bernarda tiek muzikoje ir jos šakose išsismoklinusi, kad retas kuris mūsų muzikas gali lygintis.

Kaip žinome, puiki ir dirigen-

tė, turėjusi ir simfoninį orkestrą bei ne vieną chorą. Bet žymi kompozitorė, kuri sukūrusi visą eilę vertingų kūrinių, sulaukusių ir kritikos. Keletas paminėtina: — simfoniniam orkestrui — lietuviškų šokių popuri, dvi dalys. Pirmoji išpildyta 1933 m. Pasaulinėje parodoje Čikagoje, Lietuvių Dienoj, Simfoneta, Rapsodija — lietuvių liaudies melodijomis. Buvo išpildyta 1948 m. birželio 25 d. Čikagoje, Grant Parke, diriguojant N. Malkui. Variacijos styginiams kvartetui, Mišios — Kūdikielio Jėzaus garbei, trims lygiems balsams su vargonais ir "Regina Pacis" — keturiems lygiems balsams a capalla. Šios Mišios išpildytos 1944 m. De Paul universiteto choro. Išvertė St. Šimkaus operą — "Pagirėnus" į anglų kalbą. Pertvarkė keturiems balsams moterų chorui su pianu Percy B. Kaha "Ave Maria", kuri buvo New York išleista. Tai tik dalis jos darbų, kuriuos išvardinti neįmanoma dėl vietos. Sesuo M. Bernarda su šv. Kazimiero Akademijos choru ir orkestru, statė ir operetas, muzikinius pastatymus, įvairius koncertus, visur išlaikydama aukštą lygį. Jos vadovaujamas orkestre yra išsiauklėję ir praktišką įgiję nemažai mergaičių — moterų įvairiais instrumentais, kuriuos griežia įvairiuose Amerikos simfoniniuose orkestruose. Tik dalis jos darbų paminėta, bet įnašas gana didelis ir viena rimčiausių muzikinių jėgų. Šv. Kazimiero kongregacijos yra talentų, kad ir sesuo M. Mercedes, dailininkė, dalyvavusi ir religinė meno parodoje — Čikagoje. Arba dail. sesuo M. Gracia bei kitos. Yra ir gabių rašytojų, žurnalistų. Sveikiinti.

Kiek apsisistosime ir prie muz. Juozas Bertulio, kurio vardas jau pažįstamas. Gimė Aukštaitijoje — Joniškėje, Šiaulių apskr. 1893 m. sausio 1 d. Pradinį mokslą įsigijo Joniškėje, o vidurinį Šiaulių gimnazijoje. Iš mažens suaugo su muzika ir daina — dalyvavimas choruose, orkestruose, daugumoje besimokindamas privačiai, bet buvo gerai pasiruošęs. Muzikos žinias gilinosi Klaipėdos konservatorijoje, kurią baigė 1928 m. Kurį laiką gilinosi ir Vokietijoje. Lektorio aukšt. kūno kultūros kursuose Palangoje. Be to, nepamirštiną, kad ir 1916—1918 m. buvo pradinės mokyklos mokytoju, o 1918—1928 m. — gimnazijos. 1928 m. lektorio Klaipėdos konservatorijoje, vėliau eidamas inspektoriaus, vicedirektoriaus ir direktoriaus pareigas. Miunchene 1945—1947 m. DP konservatorijoj buvo direktoriumi. Kaip matome, didesnį savo amžiaus dalį praleido dirbdamas pedagoginį darbą. Kur teko mokytojauti, turėjo ir gerus chorus

Juozas Bertulis

Plačiai bendradarbiavo ir spaudoje, dalyvavo ir kultūrinėse organizacijose. Bet ir J. Bertulis yra kompozitorius, jau sukūręs per 160 kompozicijų. Žymesnės paminėtinos — simfonija Pavasaris, operetė Abejotinas asmuo, kvintetai Gyvenimo simfonija ir Daina Nr. 2, Missa Requiem, Emitte Lucem Tuam, Domine, Giesmė į šv. Mariją, Veni Creator, 7 baletai — Sapnas miške, Išdykusi mergaitė, Pasaka, Aukuras, Drugeliai, Ponia Zukienė, Vargšė D. P. mergaitė. O kiek dainų harmonizuota, parašyta ir dainuojama. Muz. J. Bertulis ga-

Kultūrinės AKTUALIJOS

Kultūrinis gyvenimas Čikagoje

Po pramogos pasišalvą

Šių metų pirmoji pusė — įpavasarejus, buvo turtinga pramogomis, kas kitur, kad ir paėmus New Yorką, buvo apytuštuma ir užteko pasišmonėjimas. Čikaga — tuo didžiuojasi. Praėjo didingos premijos, kurios ir daugumai buvo neįtikėtinos savo naujaisiais laureatais ir, pasakius, nusvėrė visus iki šiol laureatus. Paskutinė — Jaunimo, įvyko koncertu, balandžio 14 d., suruoštu "Satrijos", kuriame pasirodė mokyklinės jėgos. Aplankė Filadelfijos kylanti žvaigždė Audronė Gaigalaitė, Juozas Augaitis dainavimo studijos auklėtinė, jaunutė — 18 metų, bet gera, sultinga medžiaga, net ir operos ar jėgose pulkanti skandino. Puikus ir Detroito trijų: Pr. Zaranka ir broliai Polikajai. Žinoma, nėra kokių stebuklų, bet programoje buvo vertingų įnašų, nors dar mokyklos suole tebesą. Bendrai, koncertinė dalis muzikiniai gerai atlikta. — Tenka džiaugtis, kad jaunimas nelaidojo savo balsus, bet lavina ir ruošiasi Lietuvos ateičiai. Čikaga liko dėkinga. Ir M. Motiekaitis, 16 metų, geras pianistas, bet Čikagai gerai pažįstamas, kaip čia gyvenęs.

Visą programą, reiktų pavadinti švente, nes ir buvo jaunimo šventė, ne vien koncertinė dalis jaunimo išpildyta, bet ir šios programos kaltininkas — laureatas Bronius Zumeris, studentas. Svečias, gyvenęs Australijoje, nepasiekiamas, ir visi pasitenkino, susipažįstant tik ištrauka iš premijuoto veikal "Gyvenimo keliu". Laureatas visai nežinomas ir nepažįstamas. Tik tiek žinomas, kad studentas, studijavo Vokietijoje — Freiburge, tarnavo amerikiečių darbo kuopose, bendradarbiauja spaudoje, pedagoginiais, filosofiniais klausimais. Ir jury komisija, gavusi 33 veikalus, nutarė atsispauduoti nuo grožinės literatūros, pasirinkti ką auklėjančią, didaktinio jaunimui duoti, kaip pav.: Svet, Marden, Thotas, kun. Sušinskas... Ir rado lietuvišką Mardeną — Bronių Zumerį. Žinoma, šis žanras mums naujas ir pažįstamas vertimuose. Komisija yra teisinga. Ir šios premijos mecenatas kun. dr. Juozas Prunskis. Prašom, mielieji, kurie daug kalbate ir mokate kitus kaltinti ir išjuokti bei apkalbėti, net ir kultūrininkais besivadina, ir štai pavyzdys visiems — kun. dr. Juozas Prunskis, kuris paskyrė keturias premijas, sumoje 2.500 dolerių. Suma didelė. Teko už romaną — Birutei Pūkelevičiūtei, už lyriką — Henrikui Radauskui, religinį meną — Vytautui Kasiliui ir didaktinį veikalą — Broniui Zumeriui. Kas tremtyje iki šiol tiek yra paskyręs ir dar iš kuklių žurnalistinių — redaktoriaus pajamų?

Balandžio 5 d. buvo kitokia, ne premijų, bet lietuviškos ugdymo, tautinio meno propagavimo, bet minint sukaktį, minint penkiolikmetį, pagarsėjusios šokėjų grupės "Ateities", kuri turėjo per tūkstantį pasirodymų ir du trečdalių kib

bus kompozitorius. Gal kiek jo kuklumas neleidžia pirmauti, kai jis daugiau kūrėjas ir darbo žmogus ir randa pasitenkinimą tik prie pianino su choru. Be to, jis liaudies instrumentais groti specialistas ir apie liaudies instrumentus yra plačiai ir spaudoje rašęs. Abu lietuviškosios dainos laureatai — sesuo M. Bernarda Venskutė ir J. Bertulis, muzikiniai gerai pasiruošę ir komisija rado iš 19 dainų mišriam chorui, dvi geriausias. Abu kompozitoriai — dirigentai. Antroji daina bus išleista priedu prie "Muzikos Žinių". Tai ir paskutiniai šių metų laureatai. Premijos, žinoma, nėra didelės, pirmoji — 100 dol., antroji — 50 dol. Tai tik simbolinės. Bet ne tas svarbu. Svarbu kūriny ir kompozitoriai ne pinigam kūrė, o duoti gerą kūrinių.

tataučiuose, susilaukė ir minėjime gražaus įvertinimo dalyvavimu ir sveikinimais: Lietuvos konsulas, miesto burmistro, Čikagos, univer siteto, bendruomenės, Alto, laikraščio "Laisvoji Lietuva", šaulių, skautų ir skaučių, ansamblių ir kitų. Sveikinimai žodžiu, o kiek raštu. Davė gražią ir retą programą. Minėjimas pradėtas malda, kurią atkalbėjo kun. dr. J. Prunskis. Gražus — sveikintinas įprotis. Be to, gražus mostas — bendradarbiavimas vietinių ir tremtinių, ką ir savo sveikinime pareiškė "Laisvosios Lietuvos" atstovas J. Balčiūnas. Maloni pasiūlymu pagerbti pagerbti dalyvavo ir programoje pagarsėjęs "Dainavos" ansamblis, vadovaujamas Stp. Sodeikos ir mylimas tenoras Stasys Baranauskas, su žymiu akomponatorium A. Kučiūnu. — Programa buvo reta ir brangi. Vis gerbti mieluosius "Ateities" šokėjus. Turėtų būti pavyzdys ir organizacijoms bei vieksiniam. Įjungiant visus, kai pirmoji vietoj tik lietuvių, o ne pasaulėžiūra, partijos bei asmeniškumas.

"Ateičiai" vadovauja gabus, energingas šokėjas Bronius Šotas, kuris lietuviškam tautiniam šokiui ir lietuviškos ugdymui pašvenčia visą laiką ir gyvenimą. Nepamirštama ir jo melsvaakutė. Šokėjų mokytoja Irena Šilingienė, šioje šventėje davusi ir visai naujų šokių.

Tik savaitei prabėgus — balandžio 22 d., pagarsėjęs Čikagos Lietuvių choras "Pirmyn", vadovaujamas muz. Kazio Steponavičiaus, kuris dar anais laikais lankėsi ir Neprikl. Lietuvoje, davė P. Mascagnio operą "Cavalleria Rusticana". Dalykas sunkus, bet buvo gerai pastatytas, nežūrint į smulkmenas, nes reikia atsiminti, kokiame sąlygose vyksta repetitijas, kai visi dirbą įmonėse. Žymesnes roles atliko operos solistas Algirdas Brazis, solistas Antan. Peškys, solistes: Steponavičienė, Irena Kalėdinskaitė ir Vanda Zabelienė. Choras ir gerai pasirodė. Tenka priminti, kad dalyvavo ir seniausieji choristai, dar "Birutės" chore dainavę, tai nenuilstami P. ir P. Mileriai. Kaip gražu ir pavyzdys jaunimui, lietuvišką dainų propaguoti ir su ja nesiskirti. — "Pirmyn" choro pasirodymas su opera, kai ir publikos kimština! Sakalų salę pritraukė, davė dar vieną įnašą, kartu ir pavyzdys, kad galima pastatyti operą, kai Čikagoje turime ir jėgų, net operos solistų: S. Adomaitienę, I. Motekaitienę, A. Trečiokiene, Kalvaitytę, A. Brazį, A. Sprindį, Vl. Baltrušaitį, Stp. Sodeiką, St. Baranauską, J. Butėną, dirigentą A. Kučiūną, baletininkus — I. Sprindienę ir S. Velbasį. O dar visa eilė naujų, jaunų. Viskas galima, tik reikia ryžto, ištermės, meilės scenai ir menui. Tik nenorėkime stebuklų parodyti, nes gyvename tremties sąlygose, kai turime skaitytis su darbu, bet viskas galima. Paimkime patį muz. K. Steponavičių, jis dirbdamas prekyboje, nesitenkina vienu choru "Pirmyn" ir dar randa laiko ir suspėja vadovauti: kroatų klubui "Harmony", serbų chorui "Branka Radicevic", kroatų klubui "Sloga" ir Ryt. Čikagos (Indianoje) chorui. Žmogus nespėja vadovauti penkiems chorams ir dar pastato operą. Geras ir orkestras jo vadovaujamas. — Tai nepaprastos energijos ir ištvermės žmogus. Jei ir trūkumų — vadinamų minusų buvo, tai jie mums taikomi, kai mes mokame tik plepėti, niekinti ir nieko neduodame. Tai tremties vėžys! — Tebūna pavyzdžiu "Ateities" šokėjai ir "Pirmyn" choras!

A. Jankūnas

"Tiesa, iš baudžiavų sugrįžo mūsų / maža. bet ten, — už mūs pečių, — / kolonos brolių: nuo Žalgirio, nuo Sibiro, / Giedraičių ir Kaukazo — pasėtu griaučių maršai grūdina / lig šiolei..."

Jonas Graičiūnas

JAUNYSTEI ŽVANGANTI!

Petras Valčiūnas

JAUNYSTEI NERIMSTANT

Jauna siela — karšti žodžiai. Ei, jaunyste, pajudėk! Sėmk dienas į širdį godžiai, Žengt į džiaugsmą paskubėk!

Kolei jaunas — tavo dienos... Tik plačiau, plačiau sparnus! Jei aušroj paskės blakstienos, Bus ir rytmetis darnus...

Kas mums miglos, kas mums / vėjai! Sveiki, drąsus — vienas du! Mes pasaulio paveldėjai... Siekti laimės taip saldu...

Verda kraujas, širdys plaka... Žygių žingsniai ir daina... Nusiminė, švyst iš tako! Mums nerūpi aimana!...

Ei, jaunyste, brangi, didi. Kol širdy karšti geismai. Kol dienas svajonės lydi, Dek, liepsnok, graži, linksmai!...

Kazys Inčiūra

AŠ JAUNYSTEI

Aš jaunystei — kuklų žvilgsnį, jinai man — žaibų vilyčias. Ir išskrisiu paskraidyti, kaip ir pasakų tie vyčiai, po užgintą dausus sritį, — paskraidyti, pasidžiaugti, prisirinkti šviesos žibintų, spinduliais apsisvaiginti!

Aš jaunystei duosiu meilę, o jaunystė man — žiedų. Ir todėl aš tau žadu amžius amžinų gyventi — ir klajoti, ir dainuoti, ir mylėti — švęsti šventę, ir klūpti kančioje su jaunyste, su sava!

Juozas Tysliava

GYVENIMAS SAPNE

Balto vėjo žiniosėjo — tu ateisi pas mane. Atėjai, tyli, kaip fejja, savo pasakų sapne.

Skyla amžiai ir kalnynai, susivienija keliai. Naktį žyditis sietynas kažką sveikina tyliai.

Tyli jūra, tyli šalys, palydėjusios mane. Mano sapnas visagalys ir gyvenimas sapne.

Petras Karuža

DŽIAUKIMĖS

Džiaukimės atėję mes, Džiaukimės kartu. Sukimės alėjomis Viesulų ratu.

Mūsų dienos — pasaka, Pasaka žvaina. Kas gi saulės neseka Su jaunų daina?

Gėlės ir pavasariai

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS

JURGIO SAVICKIO

— Ž E M Ė D E G A —

didžiulio atsiminimų veikal pirmasis tomas. Čia autorius, vienas žymiausių mūsų rašytojų ir diplomatų, anuometinis mūsų valstybės atstovas prie Tautų Sąjungos Šveicarijoje J. Savickis pasakoja apie 1939—40 metų įvykius ir žmones, kritiškiausiu mūsų kraštui ir Europai metu. — Knyga mums neįprasto dydžio, pirmasis tomas 456 psl., kaina \$4.50. Antrasis tomas jau spaudoje.

Užsakymus ir pinigų siųsti:

T E R R A

3333 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

Žydi mums, tik mums. Ko gi skaisčios seserys Meldžiasi dangums?...

Džiaukimės atėję mes, Džiaukimės kartu. Sukimės alėjomis Viesulų ratu.

Adomas Lastas

Žalios mintys! Ko svyruojat? Argi manot vysti? Jums puikiau būt pro jaunystę vėl žiedais išlįsti.

Jums pritiktų, lyg darželiuos, šioj buityj kvėpėti, kad nelaimėj galvas keltum. lyg dievai gėlėti.

Puikios mintys, žalias nore! Pievos — giesmininkės! Aš, pajutęs svajonės lydi, linksmas, nors sulinkęs.

Jei ant grėblio vėjuos džiūti, tai nors, dvasia, groki. Sunkią, kaitrią rugiapūtę švėskim, lygiai šoki.

Žydi mintys — kvepia siela, ir nelaimės nyksta... Linksname glėbįj pats darbas Juokiasi, nepyksta.

Žalios mintys! Nesvyruokit: negražu jums vysti. Jums pritinka pro jaunystę vėl žiedais išlįsti.

ISTORIKŲ DĖMESIUI

Lietuvių Kultūros Kongreso metu bus istorijos sekcijos posėdis. Tuo reikalu istorikams, istorijos mokytojams, istorijos studentams ir istorijos mėgėjams siuntinėjami laiška. Jei kas minėtos kategorijos asmenų dar lais ko negavo, malonėkite pranešti savo adresą. Gavus adresą, tuoj bus išsiųstas. Būtų didelė pagalba, jei pranešantis savo adresą pridėtų ir kitų adresus. Visais istorijos posėdžio reikalais prašoma rašyti Pasaulio Lietuvių Archyvo adresu: Vincas Liulevičius, 2601 West Marquette Rd., Chicago 29, Illinois.

Sausio mėn. KARYS pradėjo spausdinti graikų klasiko Ksenofono:

"DEŠIMTIES TŪKSTANČIŲ ŽYGIS".

Užsakykit KARY nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemokamai susipažinti; rašykite:

KARYS, 916 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

Vyr. redaktorius Juoz. Masonis.
Redaguoja Redakcinė Komitija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir talpina savo nuotū-
ra. Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$ 4.50;
6 months — \$ 2.50; 10 c. per copy.

LRS ir liberalizmas

Rašo: BRONYS RAILA

"Laisvosios Lietuvos" Nr. 11
mano brangus kolega Stp. Vykin-
tas paskelbė straipsnį "Kodėl ke-
turi ir kuo skiriamės", darydamas
naudingą įnašą aiškinimui keturių
organizacijų pobūdžio, — tųjų ke-
turių, kurios yra sudariusios Lie-
tuvos Nepriklausomybės Tarką.
Šis aiškinimas gal yra reikalingas,
ypač atsizvelgiant, kad kone visa
mūsų kairioji ir dešinioji spauda
visas keturias grupes mėgina va-
dinti tautininkais (ta prasme, kaip
tautininkas buvo laikomas asme-
niu, Nepriklausomybės metais pri-
klausiūsiu Liet. Tautininkų S-gai
ar kitaip rėmusiu prez. A. Smeto-
nos santvarka).

Toks tvirtinimas būtų gana to-
li nuo tikrovės, ypač kiek tai lie-
čia Lietuvos Rezistencinę Santarvę.
LRS jokių atžvilgiu neriša sa-
vęs su mūsų buvusia politine pra-
eitime ir nekultivuoja kokiu poli-
tinių simpatijų ar antipatių nei
vienai Lietuvos praeities partijai.
Jos svarbiausias tikslas — teikti
talką lietuvių tautinei rezistenci-
jai prieš okupantus ir ugdyti re-
zistencinių uždavinių supratimą,
ypač užsienio lietuvių tarpe.

Galimas dalykas, kad LNT su-
dariusių organizacijų pobūdžio
skirtingumas būtų galima kiek
kitaip ir pilniau aiškinti, negu tai
yra atliekama. Vykinatas, ir tai
padaryti geriausiai galėtų tų or-
ganizacijų vadovybių nariai. Į
visa tai nesigilindamas, šia proga
norėčiau įnešti kiek patikslinimų,
kur Stp. Vykinatas apibūdina L. R.
Santarvę.

Kaip vieną iš būdingų jos sa-
vybių, S. V. iškelia tokią aplinky-
bę: "...Lietuvių Rezistencinė
Santarvė neslepia savo liberaliz-
mo ir viešai dalyvauja Tarptautinė-
je Liberalų lygoje."

Šis teigimas tikrai reikalingas
patikslinimo.

1. LRS pagal savo statutą ir
paskirtį nėra vienpasaulėžitinė
organizacija, taigi, ji nėra, ir, kiek
galima spėti, neketina skelbtis
esanti kurios vienos pasaulėžiū-
ros, šiuo atveju liberalų grupė.
Joje yra įvairių ideologinių nusi-
statymų žmonių. LRS nemano,
kad šiuo laikotarpiu lietuvių tau-
tos išlaisvinimo interesams būtų
labai naudingas ar svarbus skirs-

tymasis į griežtai atribotas ideolo-
gines grupes. Kad LRS vadovau-
jančių organų tarpe yra gera da-
lis liberalinės ideologijos šalinin-
kų, tai yra tik atsitiktinumas, pa-
aiškinamas galbūt tuo, kad kaip
tik tie asmenys yra parodę orga-
nizacijoje daugiau veiklumo ir
gal dėl to kiti nariai juos gausiau
į vadovybę yra išrinkę. LRS sa-
vo žurnale Santarvėje neperša
skaitytojams jokios vienos ideolo-
gijos, o liberalizmas yra ten lie-
čiamas ir aiškinamas tiek, kiek
yra būtina su juo supažindinti da-
barties lietuvi, ypač atsizvelgiant
į tai, kad kai kuri lietuviška spau-
da dabar "aiškina" liberalizmą
daugiau negu klaidingai. Paskiri
LRS nariai yra laisvi puoseleiti
savo turimas ideologijas ar jas
naujaip formuoti ir nėra varžomi
dėl individualių pasisakymų ar
diskusijų.

2. LRS nedalyvauja Tarptau-
tinėje Liberalų Lygoje, arba, tik-
sliau sakant, Liberalų Internacio-
nale. Ji to klausimo nėra net svar-
ščiusi. Bet yra faktas, kad kai
kurie pavieniai jos nariai (kaip ir
šių eilučių autorius), dalyvauja
lietuvių liberalų grupėje, kuri
įeina į Liberalų Internacionala.
Ši grupė nėra uždara niekam, kas
sutinka su Liberalų Internacio-
nalo principais. Tos padėties nepa-
keičia ir tai, kad LRS Europos
Komiteto pirmininkas prof. S. Žy-
mantas yra jau ilgą laiką dirbęs
atsakingose pareigose Liberalų
Internacionale, dalyvavęs jo kon-
gresuose, bendradarbiaujęs jo lei-
diniuose. Jis ten veikia, kaip Lie-
tuvų Liberalų tautinės grupės at-
stovas, o ne kaip LRS-vės atsto-
vas.

Šiuo metu liberalizmas yra dis-
kusijų objektu ne tik lietuviuose,
bet ir iš viso daugelio mėginamas
savaip ar iškreiptai aiškinti, visi-
škai nepaisant, ką patys liberalai
apie tai sako. Iš to kyla daug min-
ties konfuzijų, kurios lietuvių
spaudoje kartais pasiekia nuosta-
baus chaotiškumo ribų (pvz., S.
Ylos straipsniuose Aiduose). Iš
kai kurių užuominų spėčiau, kad
tai konfuzijai bus kiek pasidavęs
ir kol. Vykinatas, kur jis cituoja
du LASo statuto dėsnius, nusa-
kančius LASo į religijas, — kaip

Tas vežimas toli nenuvės

J. GRUODIS, Brooklyn, N. Y.

Nevisi vienodai supranta poli-
tikos esmę ir ją pritaiko gyven-
imui. Vieniems ji yra priemonė
tarnauti savo idealams; antriems
ji yra sąlyga pasiekti valdžiai;
trečiams ji yra aistra, be kurios
neįstengiama gyventi taip, kaip
be alkoholio ar kortų; o dar kai
kam tik viliojantis amatas ir pra-
gyvenimo šaltinis.

Kokiai kategorijai priklauso
mūsų emigraciniame gyvenime be
sireiškią politikininkai, kuriuos pa-
žinti ir įvertinti turėjome pakan-

kamai laiką.

Būtų neteisinga teigti, kad poli-
tikuojančiųjų tarpe nėra idealis-
tų. Bet, dėja, tie idealistai šian-
dieną yra nustumti į šalį ir apie
juos retai kada girdime. Kodėl
taip yra, apie tai gal kitą kartą.
Jeigu esama tokių, kurie neturint
valstybės ir nežinant kada ji bus
atstatyta, svajoja apie valdžios
vairą, pavadinkime juos emigra-
cinio gyvenimo Don Kichotais.
Taigi, lieka dvi kategorijos: tie,
kurie iš politikos gyvena, ir tie,
kurie be jos negali gyventi.

Nebūkime minkštaširdžiai ir
nebijokime pažvelgti tiesiai į akis.
Visi mūsų taip vadinami veiks-
niai arba gauna algas iš visuome-
nės suaukotų pinigų, arba kitokiu
keliu prie jų prieina. Dauguma jų
jau yra nejauni žmonės ir apie
geresnę pragyvenimo šaltinį var-
gu ar gali svajoti. Pinigius jie
stropiai renka, bet dar stropiau
saugo "valstybinę" paslaptį, kur
ir kaip jie išleidžiami. Apie tai
jau daug kartų buvo rašyta ir kal-
bėta. Mūsų lietuviškoji visuome-
nė jau susigyveno su mintimi,
kad šiandieną nebeturime tokių
vyrų, kaip anais Lietuvos atgimi-
mo laikais, kurie dirbo be pinigų,
be pretenzijų ir nestatydami jo-
kių sąlygų.

Klausimas, kurį čia noriu iš-
kelti, yra labai opus. Jau ilgą lai-
ką lietuvių visuomenė yra migdo-
ma serenadomis iš viršaus, kad
Lietuvos byla yra geros rankose,
kad veiksniai žino, ką daro. Iš vi-
suomenės reikalaujama dvejū da-
lykų: pinigų ir pastikėjimo. Tam,
kas bandys trukdyti pinigų me-
džioklę, kaip vieno dienraščio
skiltyse patyrėme, yra parengti
inkvizitoriški sąrašai. Kas bandys
pareikšti veiksniams savo nepasi-
tikėjimą, tas turės atsakyti prieš
ateistinių marksistų ir jų katali-
kiškų bendrakeleivių teismą.

Atseit, duokime jiems valią,
nes jie geriau išmano. Valią jie
ir taip turi, bet dėl išnamymo pa-
laukime, nesukubėkime. Tiesa, ne-
seniai skaitėme laikraštį, kad mū-
sų dabartiniai Vliko vadai kreipė-
si į Britanijos generalinį proku-
rorą, prašydami patraukti tiesos
slovietų policijos šefą Serovą! Kiek
anksčiau, jo vadai kreipėsi į Vie-
nos komunistinį Tautos Kongresą,
prašydami veikti, kad sovietai iš
Lietuvos atitrauktų savo kariuo-
menę! Tai ir visa politinė išmin-
tis, kuria mūsų veiksniai gali di-
džiūotis ir girtis. Bet neužmirš-
kime, kad didžioji mūsų vadovau-
jančiųjų politikos veiklos dalis
yra gaubstoma kažkokiomis pas-
laptimis ir, net patys veiksniai ne
randa reikalo ją pasigirti prieš vi-
suomenę.

Mums lietuviams šiandieną rei-
kėtų prisiminti šiuos lordo Nelso-
no žodžius: "rūmų politika kartais
būna tokia netikusi, kad eilinis pi-
lietis neišdrįstų panašiai elgtis".
Taigi, mes, eiliniai piliečiai, mes-
kime gyvenę vien pasitikėjimo
dvasioje ir negalvokime, kad ati-
davę veiksniams dolerį, lyg duok-
lę ciežoriui, savo pareigą jau ir
atlikome.

Kiek reikalas liečia mūsų san-
tykius su vadovaujančiais veiks-
niais, mes turime duoti jiems aiš-
kiai suprasti, kad kol lietuvių vi-
suomenė jų akyse yra vien tik
plojklai salėje, mes nesutiksime,
kad jie save vadintų vieninteliais
ir tikrais Lietuvos reikalų atsto-
vais.

Tol, kol kiekvienas balsas, ky-
las iš visuomenės, yra laikomas
griovimo darbu, mus atstovaujan-
čios organizacijos negalės būti lai-
komos demokratiškomis instituci-
jomis.

Apsivalymas nuo tokių atsto-
vų, kurie kiekvieną kitaip galvo-
jantį lietuvių apšaukia komunistu,
fašistu ar kitokiu ištu, yra būtina
tolimesnė veiksmų — visuomenės
bendradarbiavimo sąlyga ir čia
negali būti jokių kompromisų.

Veiksniai turi pakelti "gelež-
nę uždangą" ir mums reguliariai
duoti pilną savo darbų ir iš visuo-
menės gaunamų aukų apyskaitą.
Tol, kol tas nebus praktikuojama,
mes būsime priversti galvoti, kad
jė šamoningai ir su apčiuopiamu
išskaičiavimu slapstosi nuo visuo-

Darnaus ir vieningo darbo sėkminga pradžia

EMILJA ČEKIENĖ, Brooklyn, N. Y.

New Yorko lietuvių buvo su-
sirinke į Lietuvos Nepriklausomy-
bės Tautos susirinkimą — pobūvį
susipažinti su LNT veikimo gairė-
mis, organizacija, darbais bei atei-
ties planais. Pobūvis įvyko bal.
15 d., Grand Paradise salėje, —
Brooklyne.

Susirinkimą atidarė Lietuvos
Nepriklausomybės Tautos pirmin-
inkas Vincas Rastenis. Į garbės prezi-
diumą pakvietė: Generalinį konsu-
lą New Yorko J. Budrį, adv. A.
Olį — Čikagos Sanitarinio Distrik-
to Prezidentą, dr. M. Colney, J.
Ginkų ir A. Trečioką. Susirinki-
mui pirmininkauti — V. Abraitį.

Susirinkusieji išklauė adv. A.
Olio paskaitos — pranešimo apie
Amerikos Lietuvių Tautinės Są-
jungos uždavinius anksčiau ir da-
bar., santykius su kitomis politi-
nėmis srovėmis, su Vliku, diplo-
matais ir Lietuvos Nepriklausomy-
bės Tarka. O taip pat jis pareiškė
ALT S-gos nuomonę bei laikyseną
Lietuvos laisvinimo veiksmų at-
žvilgiu.

Amerikos Liet. Taut. Sąjungos
veikimo plotas yra Amerika, bet
jai rūpi ir visi lietuvių reikalai,
išėina už Amerikos ribų, tik mes
juos paliekame tvarkyti arčiau su
jais susigyvenusiems, tačiau, nuo-
monę tais reikalais mes visi turi-
me ir nebijome ją pasakyti.

Amerikos Liet. Taut. Sąjunga
dalyvauja Amerikos Lietuvių Ta-
ryboje. Per ją dalyvauja ir visa
šiam krašte esanti tautininkų sro-
vė.

Dėl Vliko, mes manom, kad
jeigu juridiniai ir faktiškai taip
galėtų būti, būtų neblogai, bet
matom, kad to nėra ir negali bū-
ti, todėl linkime, kad tie reika-
lai kitaip susitvarkytų, tačiau
mūsų sąjunga tuo reikalu nedaro
sprendimų, kaip neturėtų to da-
ryti ir Amerikos Lietuvių Tary-
ba. Visi, kas Lietuvos nepriklau-
somybės labai veikia už ALT-to
veikimo srities ribų, turėtų būti
lygiai sveikintini ir ALT-tas tu-
rėtų su visais lygiai bendradar-
biauti.

Europoj lankėsi Liet. Taut. Są-
jungos pirm. dr. Bižis, nariai J.
Bačiūnas ir Trečiokas, domėjosi
lietuviškais politiniais reikalais ir
priejo nuomonės, kad būtų ge-
riau santykiavimą tarp Lietuvos
diplomatų ir laisvuose kraštuose
esančios organizuotos lietuvių vi-
suomenės sutvarkyti teigiama pra-
sme.

Sveikintina, — kalbėjo adv.
A. Olis, — kad Lietuvos Nepri-
klusomybės Tarka, susidariusi iš
kelių grupių, tokio bendradarbia-
vimo tiek savo tarpe, tiek su Lie-
tuvos diplomatais pasiekė.

Amerikos Lietuvių Tautinė Są-
junga linki LNT užsibrėžtus už-
davinius su pasišventimu vykdyti,
neekvojant energijos tušties
ginčams su kitaip manančiais, —
baigė savo kalbą adv. A. Olis.

Be to, prelegentas papasakojo
apie rengiamo į Vašingtoną sąs-
krydžio tikslą, prasmę, bei užda-
vinius jam vykdyti.

IS LNT VEIKLOS

Lietuvos Nepriklausomybės Tal-
kų pirmininkas V. Rastenis apli-
būdino iš Vliko pasitraukusių sro-
vių ir susijungusių į LNT nuo-
monę Lietuvos laisvinimo kovoj,
jų veikimo gaires, atliktus darbus
ir ateities planus.

Jis sakė, jog LNT veikia vie-
ningai su Lietuvos Diplomatine
Taryba. Jų nuomonė, daugiausia
dėmesio skirti skirti ne Lietuvos
valstybės būsimai santvarkai for-
muoti, bet Lietuvos Nepriklausomy-
bei atstatyti.

LNT pirm. V. Rastenis pabrė-
žė, jog ši institucija, sudaryta su

menės akių.

Toks vežimas, kokį dabar ma-
tome, ligi Kybartų neatlaikys. O
visuomenė padės jį stumti tik ta-
da, kada bus su ja prideramai
skaitomasi ir kada iš jo bus iš-
mesti kai kurie politiniai ir mo-
raliai lietuvių tautai nusikalte,
taip vadinami veikėjai. Mūsų pa-
reiga yra ta linkme dirbti ir ko-
voti.

ilgų metų patyrimu, svarstymu ir
įsitikinimu, kad vietoj stovėti, už-
siimant tuščiais ginčais, neverta.

LNT laikosi nuomonės, — sa-
kė jis, — kad daug dalykų geriau
būtų atliekami iš vieno centro
vadovaujant, ir tie central galėtų
būti sudaryti, tačiau sutartinai su
Lietuvos diplomatais.

Kalbant apie LNT veiklą pa-
minėtina, kad:

Europoj daugiausia dėmesio
kreipta į tarptautinį — visuome-
ninį bendradarbiavimą politinėje
ir, ypač, kultūrinėje srityje.

Anglijoj vykstančiame įvairių
tautų egziliųjų veikėjų bendradar-
biavime, LNT irgi atliko reikiamą
 vaidmenį. Laikė reikalingas
pozicijas antibolševikiškam sąjū-
dyje, aktyviai pasireiškė tarptau-
tiniam liberalų kongrese Lucernoj —
Šveicarijoje.

LNT pastangomis dalyvaujama
žurnalo "East and West" leidime,
skirto Pabaltijo problemoms sprę-
sti.

LNT-os atstovai dalyvauja Bal-
tų Draugijoj, Vokietijoj, kuri ak-
tyviai reikiškais kultūrinių verty-
bių išpopuliarinimu.

Leidžiama Lietuvos Naujienų
Atranka, t. y. informacija, kas
vyksta už geležinės uždangos.

Įkurtas Lietuvos Būklės Stadi-
jų centras, Vašingtone bus paro-
doje.

LNT savo veiklai per 1955 me-
tus išleido apie 4.500 dol., įska-
tant ir organizacijos išlaidas. Tik
apie 1000 dol. atlyginimams už
būtiną technikinį darbą. Išleido
17 kartų mažiau už Vliką, kuris
per 1952 — 55 metus išleido apie
80.000 dol. metams. Vliko apmo-
kamas personalas tarp 18 — 22 as-
menų. O per pastaruosius metus,
atmetus sesijas, važinėjimus, sta-
tutų perrašinėjimus, bereikalingus
vizitus, vargu ar būtų daugiau
jų nuveikta.

Darbas didelis ir sunkus, vien
žodžiais jo neatliksime, reikia lė-
šų, o dar daugiau geros valios, pasi-
sukojimo ir visų pritarimo, to-
dėl mažiau svyravime, greičiau
apsisprendim ir pradėkim žygi
didį tikslą, — baigė LNT pirmi-
ninkas V. Rastenis.

Toliau kalbėjo Lietuvos Nepri-
klusomybės Fondo pirm. A.
Senikas, kviesdamas LNT dar-
bus paremti lėšomis.

Buvo suaukota 1540 dol. Able-
jų prelegentų paskaitos klausyto-
jų buvo palydėtos entuziastingais
aplodisimais.

Po to, susirinkimo pirm. V. Ab-
raitis padėkojo dalyviams už gilų
supratimą tautinės pareigos, ir
pakvietė pereiti į vaišių salę.

Būdinga paminėti, jog LNT
principas — kuo daugiausia pozity-
tyvaus darbo ir kuo mažiausia
propagandos ir tuščių ginčų.

SKAITYKITE!

Antri metal Anglijoje eina

TĖVŲ ŽEMĖ

LASo Anglijos Vietininkijos
leidžiamas laikraštis. Išeina kas
3-4 savaites. Turinys gyvas, ido-
mus, nušviečias ir tenykštį lietu-
vių gyvenimą. Iliustruotas.

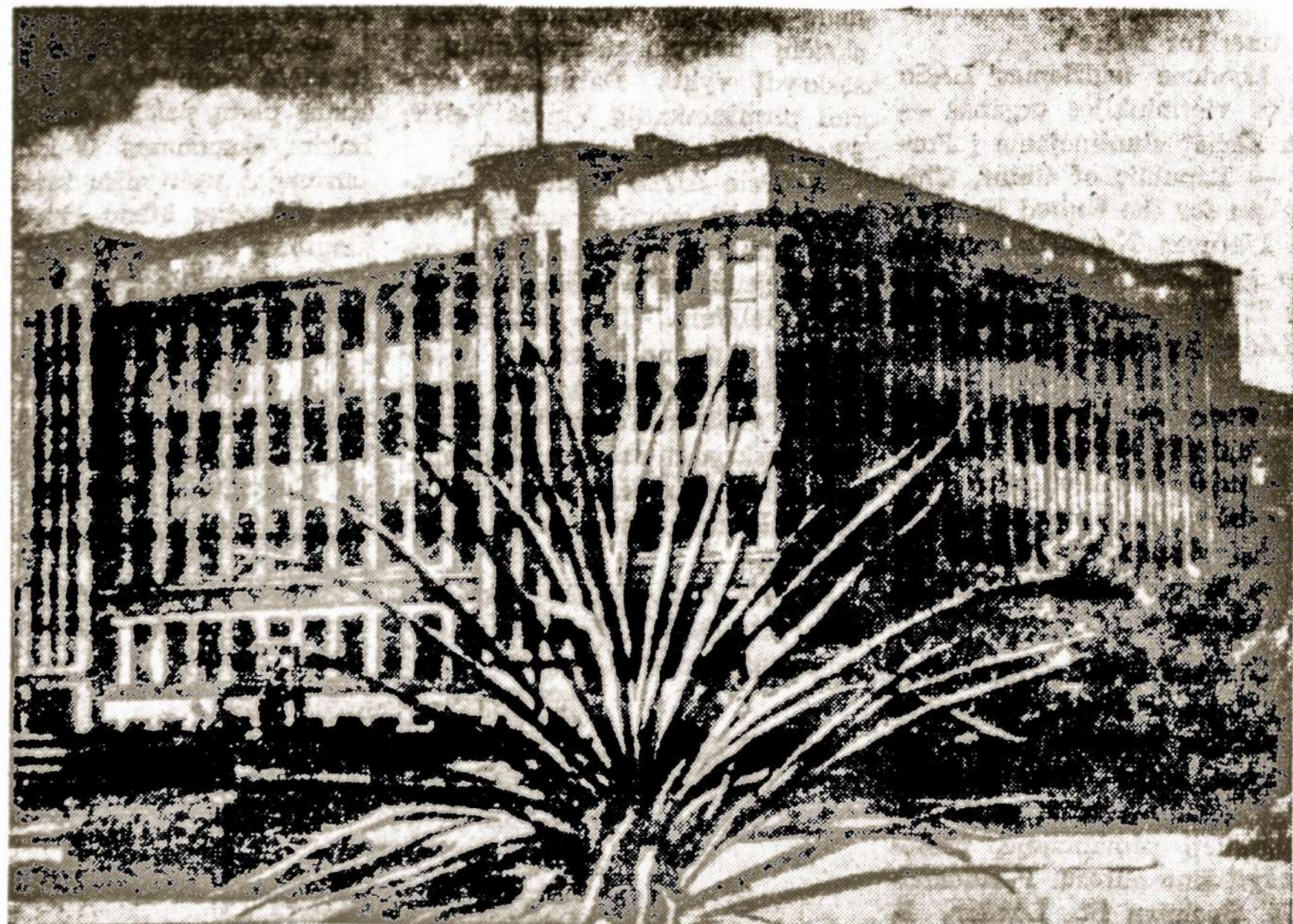
Prenumerata JAV ir Kanadoje
metams — 2½ dol., atskiras nu-
meris — 20 cent.

Adresas: "Tėvų Žemė",

13 Frostic Mansions,

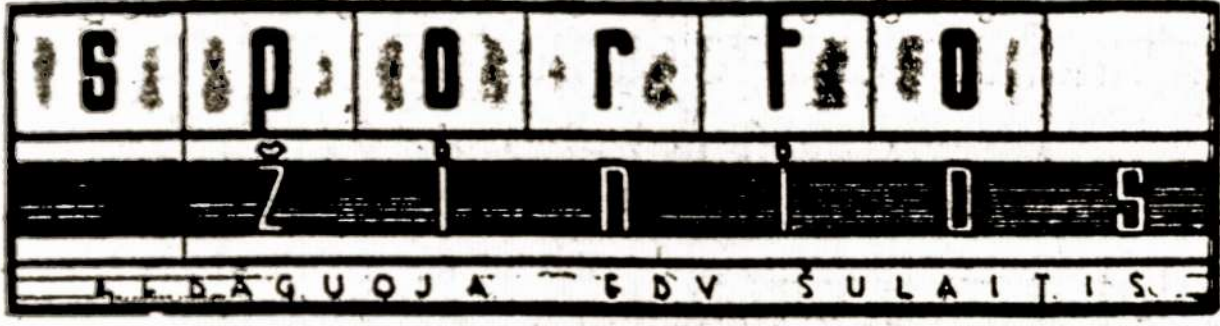
Frostic Place,

London, E. 1. England.

Kaunas, Užsienų Reikalų Ministerija

Redakcijos adresas: 1330 So. 51st. Ave. Cicero 50, Ill. Tel.: OLYmpic 2-4992.

Dvi sportininkų dienos Čikagoje

EDV. ŠULAITIS

Arti 250 sportininkų, atstovavusių 12 sporto klubų bei vietų, pereitą savaitgalį rungtyniavo dvi dienas užtrukusiose VI-ųjų Š. Amerikos liet. sporto žaidynių pirmosios dalies varžybose Čikagoje. Antroji šių žaidynių dalis, apimanči vasaros sporto šakas, yra numatyta rugsėjo mėn. pradžioje — Detroito.

Kaip ir buvo galima laukti, šiose žaidynėse daugumas pirmųjų vietų atiteko čikagiškiams, kurie nusinėšė stambiausius kašnius: vyrų bei jaunių krepšinį, vyrų bei moterų tinklinį ir moterų komandinį stalo tenisą. Vyrų komandinio stalo teniso nugalėtojų vardas atiteko svečiams iš Kanados — Toronto Vyčiai, kurios pajėgiausias atstovas — Pranas Gvilidys taip pat išplėdė pergale ir vyrų vieneto varžybose.

Sachmatų fronte komandinių varžybų nebuvo: čia pasitenkinta tik pavieniais susitikimais, dalyvaujant 9 sachmatininkams iš Čikagos ir Detroito. Laimėjimą pelnė čikagiškis Povilas Tautvaišas, antruoju palikęs Detroito atstovą — Kazį Skėną.

Bendra taškų suma, skaičiuojant tris pirmąsias vietas pagal ne oficialius duomenis, pirmoje vietoje atstovavo Čikagos — Neris, o po jos — Toronto — Vytis, Clevelando — Žaibas ir kt. klubai. Klubas surinkęs didžiausią taškų skaičių šiose ir Detroito sporto žaidynėse, laimės dipl. Šefo Lozoraičio skirtą pereinamąją taurę.

KREPŠINIS

Krepšinis, kaip ir anksčiau, taip pat ir šiose žaidynėse, buvo visų dėmesio centru. Čia netrūko gražių akimirų, susijaudinusių žiūrovų šauksmo, na, ir staigmenų.

Vyrų grupėje labiausia netikėtą sensaciją pateikė Neris II komandos žaidėjai, kurie daugumoje būdami jaunių kategorijoje, išplėdė užtarnautą pergalę. Jie pirmame susitikime sudorėjo vienus iš žaidynių favoritų — Toronto Vytį 58:43 (30:22), o po to nugalėjo savo klubo I komandos vyresniuosius atstovus — 83:70. Tada, baigėme, jaunieji neriečiai po įtemptos kovos, pareikalavusios dviejų pratęsimų, sumušė Detroito — Kovą 81:79 (37:31).

Iš kitos pusės Detroito Kovas taip pat nustebino savo geru pasirodymu. Pradžioje jie užkūrė gerą pirmą New Yorko Atletų Klubu krepšinininkams, į žaidynes atskridusiems su tvirtomis pretenzijomis ir nugalėtojų titulu. Tačiau "Atletų" gražios viltys greitai turėjo išgaruoti, kada koviečiai pirmame susitikime juos sutvarkė 51:33 (32:15). Pražengę šią kliūtį, kovo atstovai kibo į studentų Lituanicą ir ją nubaudė 75:58, kas juos įgalino įkopti į baigmines rungtynes su Neris II komanda. Trečiai vietai išryškinti, susitikio Lituanica su Neris I komanda, kur neriečiai pelnytai pasiekė laimėjimą.

Jaunių grupėje Čikagos Neris turėjo sunkų kelią į baigmę ir ji pirmose rungtynėse vos-vos nugalėjo Detroito — Kovą, tik vieno taško persvara — 41:40. Po to neriečiai turėjo palaukti kito finalo, kuriuo tapo Clevelando — Žaibas, įveikęs Cicero — Ateitį. Pagaliau, baigėme jaunieji Neris atstovai, kurie taip pat žaidė ir už vyrų grupės Neris II komandą, neturėjo didelio vargo ir sutvarkė žaibiškai 57:38 (21:16). Dėl trečios vietos, susikibo Kovas su Ateitimi ir čia pirmieji išėjo nugalėtojai.

TINKLINIS

Vyrų tinklinyje, kuris publikos susidomėjimo laipsniu užėmė II vietą, laimėjimą pelnė Neris.

šesetukas, baigėme sutvarkę Lituanicą 2:1 (15:5, 11:15, 15:13). Prieš tai Neris pusiaubaigėme buvo įveikusi Kovą 2:1, o Lituanica Žaibą 2:1.

Pas moteris tinklininkes, kaip ir buvo galima laukti, nugalėtojomis išėjo Neris I komanda, pasukutiniame susitikime nugalėdama Žaibą atstoves 2:0 (15:11, 15:4). Pusfinalyje nerietės sudorėjo Toronto — Vytį 2:0, ir clevelandiškes atskaitė Neris II kom. 2:1.

STALO TENISAS

Stalo tenisas, šį kartą sutraukęs didoką dalyvių skaičių, davė visą eilę neblogų susitikimų. Vyrų komandinėse varžybose pirmą vietą atiteko Toronto — Vyčiai; antrąsias pasiliko Rochesterio — Sakalas, pralaimėjęs prieš torontiškius 3:5. Laimėtojų komandoje žaidė: Gvilidys, Neimantas ir Atkociūnas.

Moterų komandų susitikimuose nugalėtojų vardu pasipuošė Čikagos — Neris (O. Blandytė, O. Tonkūnaitė), sumušusi Clevelando — Žaibą (Laikūnaitė, Šikšniūtė) 3:0.

Vyrų vienete savo galybę parodė torontiški P. Gvilidys, baigėme sudorojęs V. Grybauską iš Rochesterio 3:1 (21:9, 20:22, 21:19, 21:14). Dėl trečios vietos varžėsi J. Šoliūnas su Neimantu ir čia pirmasis sugriebė 3:0 laimėjimą. Šiose varžybose dalyvavo 24 stalo tenisininkai.

Moterų vienetas, sutraukęs 14 dalyvių, patvirtino tolimesnį J. Ru telionienės iš Vašingtono pirmąją stalo tenisę. Ji baigėme neturėjo daug vargo ir savo varžovę — torontiškę S. Kasperavičiūtę sumušė "sausai" 3:0 (21:12, 21:7, 21:12).

Vyrų dvejetė pergalę atiteko torontiškių porai — Gvilidžiui — Neimantui, nukirtusiai Rochesterio atstovus — Grybauską — Mačiūnį 3:2, o pas moteris I vietą sugriebė nerietės — Blandytė — Tonkūnaitė, sutvarkiusios Žaibo sportininkes — Šikšniūtę — Laikūnaitę 3:0.

Pagaliau, mišraus dvejetė varžybose nugalėtojais tapo Rūtelionienė — Šoliūnas, sudoroję torontiškius Kasperavičiūtę — Gvilidį 3:1. Šeštadienį, žaidynių atidarymo iškilmėse kalbėjo Dan Kuraitis, kuris, sportininkams išsiriakivusiams gražios Foster parko sales patalpose, linkėjo sportuoti, pakol bus galima grįžti į laisvą Lietuvą.

Uždarymo ceremonijose Lietuvos Auditorijoje, žodį tarė savo kadenciją bebaigiančio FASK-o pirm. Br. Keturakis, kuris taip pat įteikė ir žaidynių laimėtojų dovanas.

Bendrai, į šias sporto žaidynes atsilankė nemažas publikos skaičius ir jos praėjo dideliu pasisekimu.

Apie žaidynes plačiau dar parašysime sekantį kartą.

"Bet aš tau, Tėvyne, meilę vis / dauosiu, Meilę ir laisvę — naują atgimimą. O kas pamiršo žalius kaimo / uosius, Tą akmeniui teprislegia juodas / prakeikimas..." Petras Karuza

Is lietuviu gyvenimo PASAULYJE

Vakary Vokietija

Iš apylinkių gyvenimo

AUGSBURGAS. — Įvyko višiotinas apylinkės narių susirinkimas. Apylinkės valdybos pirm. J. Balsys padarė pranešimą apie valdybos veiklą praėjusiais metais. Buvo suruoštas išpūdingas Motinos Dienos minėjimas, sutvarkyti lietuvių kapai, suruošta Kalėdų eglutė vaikams, bendras N. Metų sutikimas, Vasario 16-os minėjimas. Sėkmingai veikta vargo mokykla. Apylinkės nariams talkininkaujant, aptverta paminklinio lietuviško kryžiaus aikštelė. Apgailestavo, kad iš apylinkėje esančių devynių mišrių šeimų tik trys auklėja vaikus lietuviškoje dvasioje. Susirinkime buvo išrinkta nauja apylinkės valdyba. Ją sudaro: J. Čekauskas — pirm. ir anai: M. Strielcovas ir K. Valantinas. Į kontrolės komisiją išrinkti: J. Balsys, P. Vasiliauskas ir J. Šileikis.

HAMBURGAS. — Amerikos Katalikų Šalpos Organizacija (N-CWC) registruoja studentus tremtinius ir siūlo vykti bent keturiems semestrams nemokamoms studijoms į JAV. Studentai priimami į įvairius fakultetus, išskiriant medicinos, odontologijos ir architektūros. Šiuo metu studentai parenkami žiemos semestru, kuris JAV prasideda rugsėjo mėn. Registracija vyksta ir kitose didesnėse tremtinių stovyklose ar kolonijose. Suinteresuotieji gali kreiptis į minėtą organizaciją ir betarpiai šiuo adresu: NCWC, Düsseldorf, Karl Rudolfstr. 174.

BAD SCHWARTAU. — Mirė vietos Bendruomenės narė — Ilzė Valendžiūnienė, sulaukusi 80 mt. amžiaus. Paliko nuliūdusį sūnų Miką su šeima.

DELMENHORSTAS. — Labai didelį dėmesį skiria vargstantiems lietuviams energinga sesuo vienuolė elzbieta Petrė Augaitytė. Ji nusi motociklu aplanko apylinkėje gyvenančius tautiečius, juos paguodžia, reikalui esant paslaugos, sušelpia, aprūpina spauda ir suteikia įvairių informacijų. Mokėdama gerai vokiečių kalbą, ji uoliai gina savo tautiečių reikalus miesto įstaigose.

LINTORFAS. — Išsteigė vargo mokykla. Vietos lietuvių bendruomenė yra nedidelė, mokyklą lanko 11 berniukų ir mergaičių, visi tos apylinkės mokyklinio amžiaus vaikai. Mokytojai pakviesta p. Böhm-Krutulytė. Bendruomenės apylinkė vadovauja — seniūnas A. Mikalauskas.

NEUSTADTAS. — Vietos Katalikų Moterų Draugija surengė Lietuvos Patrono Šv. Kazimiero minėjimą. Minėjimas praėjo labai sklandžiai ir gražiai. Programoje buvo Šv. Kazimiero garbei pamaldos, atskira akademijs ir bendra visų kavutė.

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Abiturientų laida Kovo mėn. 26 d. baigėsi gimnazijos brandos egzaminai. Juos išlaikė 7 devintosios klasės mokiniai: Dubauskaitė Genė, Gustas Valius, Jasaitė Laima, Jonutis Algirdas, Sakalauskaitė Teresė, Damijonaitis Vingaudas, Timpa Valteris. Du mokiniai: Polkis Edas ir lotynų kalbos, o Hermanas Manfredas pataisą iš lietuvių kalbos. Išemigravusiam devintosios klasės mokiniui V. Birėtai, įvertinant jo pažangumą, dėl svarbių priežasčių, Mokytojų Taryba pripažino brandos atestatą.

Visi abiturientai numato studijuoti ir pasirenka šias studijų šakas: Gustas — chemija ir alaus gamybos specialybe, Hermanas ir Polkis — evang. teologiją, Jasaitė — chemiją, Jonutis — geologiją ir chemiją, Sakalauskaitė — filologiją: anglų ir vokiečių kalbas, Timpa — architektūrą, Damijonaitis — filologiją ir Dubauskaitė — mediciną.

Septintieji mokslo metai

Balandžio 9 d. pradėti gimnazijos septintieji mokslo metai. Į įvairias gimnazijos klases buvo paduota 30 naujų mokinių prašymų, bet priimta 25. Tuo būdu gimnazijos mokinių skaičius lieka pastovus, nors iš gimnazijos išėina 10 abiturientų ir numatoma, kad iki vasaros išemigruos apie 15 jos mokinių.

Vasario mėn. pakviestas gimnazijos vicedirektorium — evang. kun. P. Šimukėnas, dėl susirgimo tik kovo mėn. pradėjo eiti gimnazijoje pareigas.

Aleksandras Šukys aktyviai dalyvauja Stuttgarto apylinkės veikloje ir yra uolus lietuviybės stiprintojas. Kartu ir mokytojaus Vargo mokykloje.

Bronius Gaiga Kaiserslauterno darbo kuopėje uoliai platina lietuvišką spaudą, kai čia daugiausia skaitoma "Tėvų Žemė".

Formozas kinų spauda atsiuntė interview klausimus ABN (antibolševikinis blokas) Tautų Tarybos gen. sekretoriui J. A. Gyčui, į kuriuos buvo atsakyta.

Kun. A. Keleris, Vasario 16 šventės proga, Weheno stovyklos gyventojams pasakė gražią ir patriotišką kalbą.

Memmingene neseniai mirė, dėl maisto stokos, Jonas Dyglys, gana gabus ir pavyzdingas mokinys.

Viktoras Kurgonas, sunkiai dirbdamas anglų kasyklose, sugėba studijuoti Mюнsterio universitete.

LAso Vokietijos Vietininkijos valdybos pirm. Jonas Stankeitis, kurį laiką sirgo bronchitu. Dabar pasveikęs, ėmėsi organizacinio darbo. Hannoverio — Celles apylinkėje yra organizuojama LA So grandis.

Anglija

Nottinghamo LAso skyrius užbaigė rinkliavą Vasario 16-os gimnazijai. Rinkliavą vykdė energingas skyriaus kasininkas — R. Pauliukonis. Surinkta ir pasiūsta 15 svarų ir 10 šilingų. Iš viso skyrius gimnazijai yra pasiuntęs 25 svarus ir 10 šilingų. Išplatinata 16 egz. "Gimnazijos metraščio". R. Pauliukonis vėl pradėjo naują rinkliavą sergantiems tautiečiams Vokietijoje.

Londono Lietuvių Klubu valdybon, metiniame susirinkime, išrinkta: pirm. — P. Mašalaitis ir nariai — A. J. Kaulėnas ir J. Juras.

Nottinghamo LAso skyriaus valdyba yra paskyrusi 3 svarus Nottinghamo skautams perkamai aikštelei.

Londono LAso skyriaus narys V. Mačionis išvyko nuolatiniam apsigyvenimui į Kanadą.

Buvęs "Europos Lietuvis" redaktorius Kazys Obolėnas lankėsi Londone. Šiuo metu gyvena ir dirba Vokietijoje — Mюнchene, "Amerikos Balse".

Londone leidžiamas LAso Anglijos vietininkijos organas — "Tėvų Žemė" siuntinėjama į Formozą — Republic of China, Chinese Asso for the United Nations. Lietuvos Nepriklausomybės Fondo įgaliotiniu Anglijoje paskirtas T. Vidugiris. Adresas: 1-2, Lan Ladbroke Gdns. London, W. 11.

Pavergtoje Lietuvoje, vykdamas trėmimus — Sibira, šiemet, vasario mėn. tragiškai mirė Petras Kaulėnas, LAso Anglijos Vietininkijos pirmininko Algirdo J. Kaulėno tėvas. Reiškiami giliausia užuojauta!

Londono LAso skyriaus valdyba praneša ir kviečia visus tautinių pažiūrų lietuvius jungtis organizuotam būrin savo tautinių pareigų sėkmingesniai atlikimui. Gyvenantieji provincijoje, prašomi rašyti šiuo adresu: P. Adomaitis, 25, Spelman St., London, E. 1. Prie Londono LAso skyriaus

jau tveriasi gražus būrelis pavieniui gyvenančių tautinių pažiūrų lietuvių, kurie kūrybingai įsijungia tautinio darbo baran.

Nottinghamo LAso skyrius turi savo klubą, kuris atidarytas kiekvieną šeštadienį nuo 6 val. v., iki 10 val. vak., o sekmadieniais — nuo 7 val. v. iki 10 val. vak. Klube būva ir programa: šokiai, laikraščių pasiskaitymas ir kt.

Londono lietuvių parapijos klubo vadovybės patalpose buvo suruoštas Velykų pasilinksminimas su pritaikinta programa. — Publikos buvo kimština.

Ispanija

Madride gyvena tik keliolika lietuvių, bet jų atgarsis nemažas, pasiekia ir viršūnes. Dauguma — studijuoja. Neseniai dr. Z. Brinkis laikė Didžioje Santiago kolegijoje paskaitą, tema: "La federacion Europea y los lituanos" (Europos federacija ir lietuviai). Seminarui vadovavo Madrido universiteto teisių prof. Antonio Dey ringis. Dalyvavo ne tik minimos kolegijos vadovybė, bet ir studentai, kurie atstovauja 14 tautybių. Buvo ir svečių: Ispanijos Katalikų Akcijos vicepirm. Antonio Correa Veglisson, buvęs estų gen. konsulas Anglijoje dr. V. Raud ir kt. Po paskaitos buvo diskusijos, ku-

tyse aktyviai dalyvavo svečiai ir studentai, gyvai domėjėsi Lietuva ir jos pažiūromis i Europos federaciją. Minima kolegija turi specialų seminarą dabarties problemomis studijuoti, plačiai nuodandiu po visą Ispaniją, rimtai temas išskeliantis, ypač aktualias. Ši dr. Z. Brinkio paskaita, itin, rado rimto atsiliepimo ir politikuose.

Lietuvių Šaskrydis Vašingtone

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos šaskrydžiui (1956 m. birželio mėn. 16-17 d.) Vašingtone artėjant, įdomu, kaip vyksta jo pasiruošimo darbai visoje plačioje Amerikoje, visuose ALTS skyriuose. Jūsų korespondentas tokiu klausimu kreipėsi į ALTS Valdybos sekretorių inž. J. Jurkūną ir gavo iš jo pluoštą žinių apie eilės skyrių šaskrydžio ruošos darbus, kiek jei yra painformavę S-gos Valdybą. Štai tų žinių būdingesni momentai:

Dr. S. Biežis, ALTS pirmininkas, 1956 m. balandžio m. 15 d. Margučio radijo bangomis kalbėjo apie šaskrydį Vašingtone Čikagos ir jos apylinkių lietuviams. Panašių pranešimų čikagiškiams numatoma ir daugiau.

Waterburio skyrius, pirmininkaujamas dr. M. J. Colney, jau kuris laikas, kaip garsina Vašingtone šaskrydį per vietos lietuvišką radijo valandėlę.

Inž. Eug. Bartkus, Čikagos skyriaus pirmininkas, po atostogų, kurias praleido keliaudamas po Pietų Ameriką, energingai ima si darbo, ruošiantis šaskrydžiui. Jam talkina kiti v-bos nariai: A. Lapinskas, M. Naujokas, K. Ramanauskas.

Baltimorės, Md., Filadelfijos ir kitų Vašingtonui artimesnių vietovių lietuvių gausiai dalyvavo 1953 m. ALTS šaskrydyje Vašingtone. Ir dabartinės šių vietovių ALTS skyrių vadovybės deda daug pastangų, kad kuo didesnį skaičių dalyvių suorganizuotų į šaskrydį vykti. Baltimorės skyriui pirmininkauja Vincas Velžis, Filadelfijos — Petras Mitalas.

Prie ALTS Bostono, Clevelando ir kt. skyrių sudaryti atskiri jaunimo komitetai, kurie rūpinasi jaunimo į Vašingtono šaskrydį telkimu. Taip pat jau sudarytas jaunimo komitetas pačiame Vašingtone, kurio, kaip šeimninko, uždaviniu bus rūpinimasis visa šaskrydin atvykusia jaunūmėne ir šaskrydžio metu reikiamas talkininkavimas, josios informacija.

Prie Bostono, Mass. skyriaus sudaryta speciali Vašingtono šaskrydžiui visoje N. Anglijoje ruoš-

ties komisija iš 25 asmenų. Komisijos pirmininkas — Jonas Kasmas, gen. sekretorius — Ignas Vilėniškis, finansų telkėjas — Antanas Andriulionis ir kt. Komisija ruošia atspausdinti savajam veikimo rajonui atskirą šaskrydžio plakatą, siuntinėti vietoviams kvietimus, dalyvauti šaskrydyje ir t. t.

Australija

Sydnejaus lietuvių jaunimo teatro studija, vadovaujama V. Saudargienės, pastatė "Eglę žalią karalienę", o Sydnejaus lietuvių teatrą "Atžala", geru pasisekimu praėjus K. Binkio "Atžalynas", stato komediją "Mokyklos draugas". Režisuoja K. Dauguvietytė — Šniukštienė.

Lietuviai moksle veržlūs. Inžinieriai bei gydytojai steigiasi pasiruoti ir išlaikyti nustatytus egzaminus. Vienas paskutiniųjų, inž. St. Jarembauskas, išlaikė egzaminus ir priimtas į Australijos inžinierių institutą nariu. Priklausą šiam institutui, gauna lygias teises su šiam krašte baigusiais mokslų inžinieriais.

Sydnejaus lietuvių kolonija nutarusi įsigyti namus ir pavadinti lietuvių namais. Tam pritaria ir organizacijos. Kiek anksčiau parėmė: Australijos Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija, Resiztencijos buv. Politinių Kalinių Komitetas, o šiuo metu, įnašus idėjo: Lietuvių Inžinierių ir Architektų Draugijos ir Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Sydnejaus skyriai.

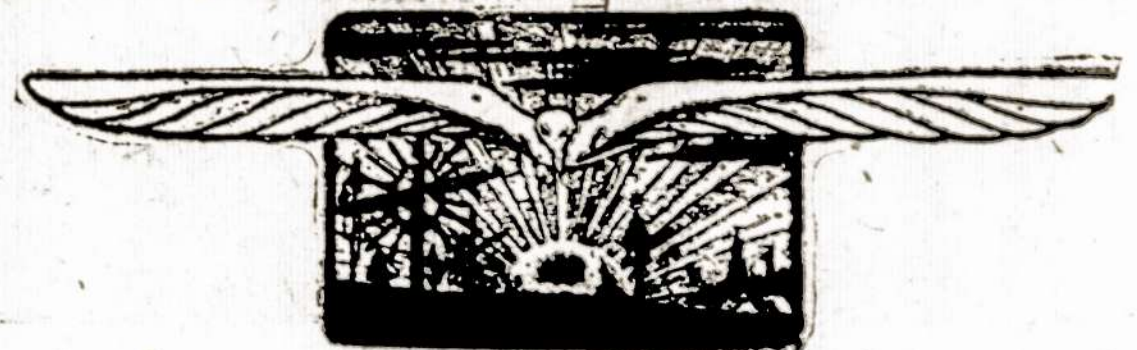
Antanas Šalna, Lietuvos Respublikos Garbės Konsulas Bostone, Mass., maloniai sutiko įeiti į N. Anglijos lietuvių Vašingtono šaskrydžiui ruošti komisiją. — Bostono sk. valdyba atsiuntė S-gos Valdybai sąrašą jų vietovės asmenų (per 100), kurie galėtų dalyvauti patys arba paremti finansiniais Vašingtono šaskrydį. Panašų sąrašą yra atsiuntusi ir naujoji Detroito skyriaus valdyba, kuriai pirmininkauja Viktoras Griškonis. Į šių skyrių pristatytuosius asmenis, S-gos valdyba kreipiasi savo atitinkamais laiškais.

Panašiai byloja pranešimai ir iš daugelio kitų vietovių. Tačiau, S-gos valdyboje esą pasi-gendama bile kokių žinių apie šaskrydžiui ruošą šiuose skyriuose: Worcester, Mass., Los Angeles, Calif, ir Nashua, N. H. Manytina, kad ir šie skyriai reikiamai ruošiasi šaskrydžiui, o gal net daugiau, negu čia paminėtieji, o tik, kaip S-gos pirmininkas dr. S. Biežis sako, dėl ruošos darbo, neberanda laiko painformuoti Sąjungos Valdybą apie pačių ruošą.

Sąjungos Valdyba pastaruoju metu išsiuntinėjo visiems skyriams platų paaikškinimą apie tai, kokius eksponatus ir kaip rinkti busimajai šaskrydžio metu Lietuvos Liaudies Meno Parodai Vašingtone.

S-gos Valdyba įgaliojo kai kurių skyrių valdybas susirūsti su jų darbo rajone gyvenančiais lietuvių liaudies meno stilijuje įvairių dirbinių gamintojais — menininkais ir juos pakviesti dalyvauti Vašingtono parodoje.

Sekantį dieną po vestuvių — žmogus pasijunta septyniais metais vyresniu. Bacon.

KAS ATSIEKTA?

Kam buvo reikalinga tas visas ir puolimai prieš diplomatinę šefą Lozoraitį ir visą mūsų išlikusią diplomatinę tarnybą? Kaip ir kas galėjo įrodyti, kad jie visi teisėti, o vienintelis teisėtas organas yra Vlikas? Juk visa tai buvo tik tuščias blefas, kurio apgynimui dirbo ir prakaitavo kai kurie mūsų prisiekę visuomenininkai "dideli protai". Gal jie galvojo, kad prieš tą sofistika nusilenks mūsų diplomatinė tarnyba, jei taip, tai jie per daug nesubrendę ir vaikiški.

Juk būtų nesąmonė ir net nusikalstamas savo įsipareigojimams, jei kuris mūsų išlikęs pareigūnas — diplomatas, turėdamas visų valstybių savo laiku pripažintą Lietuvos vyriausybės įgaliojimus ir kaip toks, savo paskirties kraštuose ir šiandien tebeįpateisėjęs, nei iš šio nei iš to, be jokio teisėto pagrindo bei pateisinamos priežasties, anuliuotų tų įgaliojimų vertę ir pasiduotų dispozicijon keletos žmonių, kurie save pasivadino tam tikru vardu, bet neturi nei iš buvusios Lietuvos vyriausybės, nei to krašto gyventojų jokių įgaliojimų, nė kieno nerinkti ir jokios užsienio valstybės nepripažinti. Pasiduotų jų dispozicijon vien tik todėl, kad tie žmonės dedasi atstovaujant Lietuvai kadaise buvusias populiarines politines partijas, nors iš Lietuvos ir tų buvusių politinių partijų jokių įgaliojimų irgi neturi.

Kaip visa tai atrodo? Juk ir jokia politinė partija dar nėra tai, kad jai automatiškai priklausytų valstybės valdas, juk ir partinius žmones į valdžią renka krašto gyventojai ir tik rinkimai pasako, kas bus valdytojas. Ar tas dėsnis pritaikintas šiame atveju? Pagaliau, ar prisikėlusioje Lietuvoje vėl panašiai prisigis tos pačios politinės partijos ir tie, dabar tremtyje jų vardu besireiškiantys žmonės, tikrai joms vadovaus, arba iš viso dar joms priklausys? Juk tai didelis klausimas ir tai tik spėliojimų sritis, bet jokių būdu ne reali kombinacija.

Todėl, kuriam galui buvo tiek daug rašalo ir tulžies išlieta ir kas pagaliau tuomi atsiecta? Diplomatai juk kaip buvo, taip ir tebėra savo vietose, ir tur būt pasiilks. Tik, kaip ir reikėjo laukti, savo rezignacijos ženklais, buvo priverstas reformuotis Vlikas, kuris savo buvusią agresyvią taktiką dabar žymiai sušvelnino. Įsitikinusi savo bejėgiškumui, aprimo ir laikraštinei kompanijai. Bet taisybių visuomenės aukštesniųjų sluoksnių purvinimais bei juodimais padaryta žala mūsų svarbiausiose Lietuvos vadavimo ir lietuviybės palaikymo reikaluose, pasiliko, ir mūsų lietuviškuosius užsimojimus susilpnino. Kiek man yra žinoma, ta visa siautėjusi demagogija, sudemoralizavo ne vieną tikrą lietuvių ir bendram lietuviškajam reikalui išugdė nemažai naujų indiferentų. Tą pajuto šimet ir ALTas, per Vasario 16 su-

rinkdamas žymiai mažiau pinigų, kaip kitais metais. Ne iš vieno teko nugirsti, girdi, mūsų čionykščiams visuomenininkams rūpi ne Lietuva, bet jų asmeninės ambicijos ir politinės partijos, per kurias būsimoje Lietuvoje jie tikisi vel išlysti į valdžią ir šiltom vietom apsirūpinti. Tai rodo, kad mūsų lietuviškoje visuomenėje tapo susilpnintas pasitikėjimas savo vadovaujančiais sluoksniais, atrodo, kad ne vienas suabejojo ir paties lietuviškojo reikalo šventumui ir, aišku, nustojo atsparumui čia taip iš visų pusių veikiančioms svetimybėms ir, gal būt, dėl to veltuko nutautėjimo kryptimi.

Taip reiškia kai kurie mūsų visuomenininkai — intelektualai, siekdami kažin kokių tikslų, neigiamai pasitarnavo bendram lietuviškajam reikalui.

Stebėtojas

Truputis iš anų laikų

MUZIKINIS GYVENIMAS

1923 METAIS

Sausio 6. Kaune, Tilmonso salėje, pirmą kartą Juozas Gruodis dirigavo simfoniniam orkestrui. Tarpe kitų kūrinių, programoje buvo atliktas jo paties simfoninis vaizdelis "Rudenėlis". Sausio 10 d. Baltosios Gulbės salėje buvo atlikta pirmą kartą J. Gruodžio, smuikui ir fortepionui pritariant "Smuiko sonata". Atliko V. Motekaitis, autoriui pritariant. Gegužės 2 d. Tilmonso salėje Stasys Šimkus pirmą kartą dirigavo simfonijos orkestrui. Tarpe kitų kūrinių, simfonijos orkestrui pritariant, pirmą kartą buvo atlikta jo kontata "Atsiveikinimas su tėvyne" ir "Siluetai", pačiam autoriui skambinant. Birželio 23 d. Vytauto kalne, per Šaulių šventę — buvo pirmas bandymas "Liaudies dainų vakaro", organizuoto Antano Vaičiūno, dalyvaujant keliems chorams ir jų tarpe pirmą kartą Lietuvon atvykęs dalyvavo Rygos lietuvių "Šviesos" choras, Juozo Karoso vedamas. Liepos 17—27 d. d. įvyko Kaune pirmieji vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų dainavimo ir muzikos mokytojų, Šv. Ministerijos Meno skyriaus organizuoti kursai. Liepos 27 d. Miesto Sode įvyko pirmas lietuvių muzikos simfonijos koncertas iš kūrinių: J. Žilevičiaus — 1 simfonija Fa-moll, M. K. Čiurlionis — simfoninė poema "Miskas", C. Sasnausko — "Jau slavai sukilo" su choru, simfonijos orkestrui pritariant ir J. Naujalis — "Nokturnas" ir "Menuetas". Lapkričio 25 d. pirmą kartą pilnai išpildyta Kauno Bazilikoje C. Sasnausko "Requiem" (gedulingos mišios).

Rugsėjo 30 d. atidaryta Klaipėdos Muzikos mokykla ir vedėju — direktoriumi paskirtas St. Šimkus. Pradžioje veikė šie skyriai: dainavimo, fortepiono ir vargonų, styginių instrumentų — smuikas, altas, čello ir kontrabasas, medinių ir varinių instrumentų — flei-

ta, klarnetas, obojus, fagotas, trimitas, ragas, trombonas, truba ir kt. ir kompozicijos — elementarinė muzikos teorija, specialė harmonija, kontrapunktas, muzikos formos ir instrumentacija. Lapkričio 7 d. mokykloje buvo 114 mokinių: fortepiono — 53, dainavimo — 22, smuiko — 22, pučiamųjų instrumentų — 8, čello — 2, ir teorijos kompozicijos — 4. Mokyklą yra baigę visa eilė muzikų ir dainininkų: J. Augaitytė, A. Dambrauskaitė, St. Sodeika, J. Bertulis, V. Marijošius, J. Kaciūnas, A. Mikulskis, Vl. Ivanauskas, J. Švedas, J. Strolia, D. Andriulis ir eilė kitų. Po St. Šimkaus vėliau direktoriais: J. Žilevičius, J. Bertulis, J. Karosas ir kt. Šiemet, Čikagoje, per Dainų Šventę įvyksta buvusių tos mokyklos auklėtinių suvažiavimas.

Amerikoje prieš 70 metų ir vėliau

— 1886 m. Amerikoje buvo trys lietuviškos spaustuovės: Dvynėvičiaus (gimusio Lietuvoje) — Čikagoje, leidusio lenkų kalba laikraštį, J. Paukščio — Plymouth, Pa., leidusio "Vienybę Lietuvniukų" ir J. Šliūpo — New Yorke, leidusio "Lietuviškąjį Balsą".

— 1886 m. Amerikoje buvo du lietuvių gydytojai: dr. Dangelevičius — Shamokin, Pa. ir dr. M. P. Kossakowski — Čikagoje. Šis buvo pasišovęs leisti lenkų kalba dvisavaitinį laikraštį "Daktarknygė", bet ir liko tik sumanymu. Be to, nors ir save vadino lietuviu, bet draugavo tik su lenkais.

— 1896 m. Amerikoje ėjo lietuvi kalba 8 laikraščiai: "Vienybė Lietuvniukų", "Lietuva", "Saulė", "Nauja Gaidynė", "Kardas", "Garsas", "Tėvynė" ir "Rytas". Tas buvo prieš 60 metų.

— Nuo 1885 m. iki 1900 metų Amerikoje išleista 174 knygos, laikraščių buvo leista 26, o pasiliko iki 1900 metų tik 9, kiti sustojo.

1906 m. Čikagoje pradėjo eiti laikraštis "Susitelkimas lietuvių Amerikoje". Leido įsikūrusi bendrovė "Žinyčia", kurios tikslas buvo įsteigti lietuvių koloniją, nuperkant 3.600 akrų žemės Wisconsin. Tos draugijos pirmininku buvo Hermanavičius. Bet viskas liko tik sumanymu, kas ir apskritai yra mėgstama — kalbėti, kalbėti, laiką gaišti ir nieko nepadaryti.

— 1908 m. Amerikoje jau buvo apsigyvenę 400.000 lietuvių ir ėjo 14 laikraščių: "Vienybė Lietuvniukų".

I vieta — Kazys Merkis (Bostono — LSK),

II — III vieta — Staknis ir Vilpišauskas (Brooklyno — LAK).

Pažvelgus į ankstesniųjų žaidynių laimėtojus, su nekantrumu tenka laukti ateinančiųjų, kurios duos mums progą pamatyti naujusius meisterius ir jų atsiekus vaisius. Edv. Š.

ĮVAIRŲ PATAISYMAI IR DAŽYMAS

NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE. 4-5848

ku", "Lietuva", "Kova", "Keleivis", "Darbininkų viltis", "Amerikos Lietuvis", "Katalikės", "Saulė", "Tiesos Draugas", "Žvaigždė", "Dilgelės", "Spindulys", "Kapsas", "Švietimo Ateitis" ir "Jaunimo Sapnai".

— 1910 m. kovo 17 d. Brooklyne įvyko pirmasis Amerikos lietuvių laikraštinių suvažiavimas ir dalyvavo: "Vienybė Lietuvniukų", "Lietuvos", "Tėvynės", "Laisvės Minties", "Draugo", "Darbininkų Vilties", "Keleivio", "Kataliko" ir "Kovos" redaktoriai bei atstovai. Įsteigta Lietuvių Spaudos Draugija Amerikoje. Pirm. — A. Olševskis, sekret. — kun. A. Kaupas (vėliau, jam išėjus, pareigas perėmė dr. J. Šliūpas) ir ižd. — J. Tananevičius.

— 1910 m. liepos 13 d. Čikagoje lietuvių dailininkai: tapytojas Jonas Šileika (likęs Lietuvoje) ir skulptorius Antanas Aleksandravičius (buvo atvažiavęs Amerikon ir Lietuvoje yra miręs), suruošė pirmąją lietuvių dailininkų parodą, kuri turėjo geriausią pasisekimą.

— 1935 m. Lietuvių Tautosakos archyvas pradėjo fonografo užrašinėti tautosaką ir iki pirmosios bolsėvikų okupacijos užrašė 1.000 plokštelių, kuriose buvo užrašyta 6.895 tautosakos dalykai, iš kurių per 6.000 dainų. Bet tai buvo pradžia ir daug buvo padaryta, o kiek iki šiandien būtų užrašyta, bet viskas žuvo. Tuo darbu rūpinosi ir minimam archyvu vadovavo dr. J. Balys, kuris šiuo metu tautosakos tyrinėjimais užsiima ir Amerikoje ir dirba Washingtono bibliotekoje.

— Pelningiausia pasaulio bendrovė yra Suezio kanalas.

— Ottomano Turkijos vardas kilęs iš jos įkūrėjo Osman, keturioliktoje šimtmečiu.

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GROvehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal tartą ir planus.
Atlieka įvairius remonto darbus.

JAUKIAI

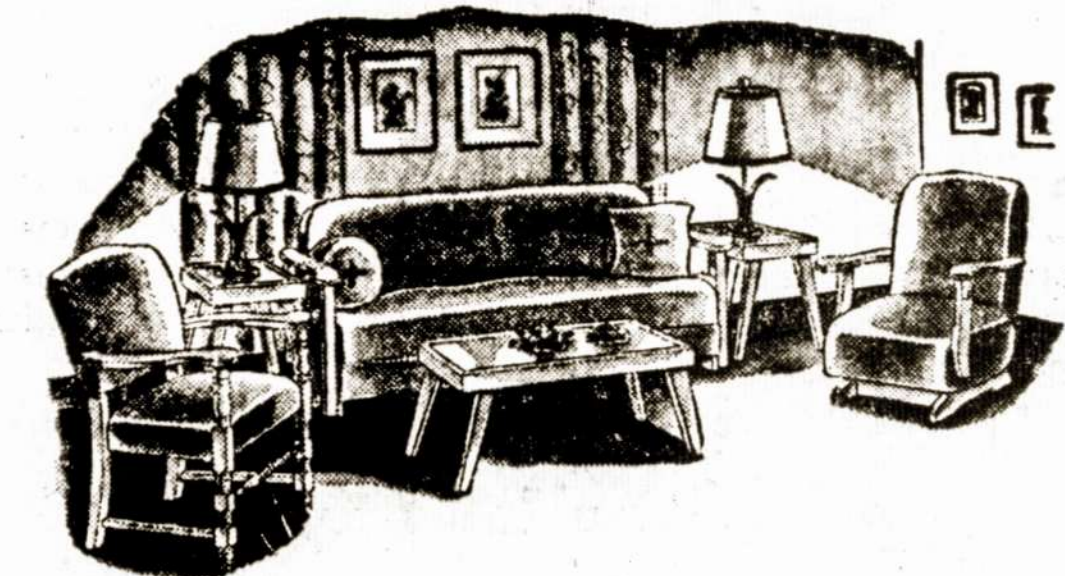
PRALEISI

VAKARĄ

CICERO UŽEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITĮ
Čia be gardžių gėrimų ir ekstraktų, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50, Illinois. Telef.: TOWNhall 3-9601

Moderniausias baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiausių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovė ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12° St.). Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU. — ĮRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIURINTI.
2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WALbrook 5-9209

ELGIN
Didelis pasirinkimas įvairių vietos ir užsienio firmų LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ. Sažingas taisyimas už žemą kainą. Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.
A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,
YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

Only watch with DURAPOWER MAINSPRING®

Pasakose apskatinėjama ir dainose apdainuota
Karčiama ružava--Meister Brau Tavern
Dabar randasi ne Kreenavoje, bet Brighton Parke, 2532 West 47 Street. — Kviečia atsilankyti —
Sav. O. A. JOMANTAI. Tel.: VL 7-2429.

ARS-FOTO STUDIJA
3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretų ir nuotraukas. Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus. Aprūpina gera filmine medžiaga.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir nebrangus
PERKRAUSTYMAS
Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicago kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera aprauda.
Antanas Vilimas
3415 So. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

27 metai patyrimo siuvime
1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas.
MARTYNAS VIDRA,
3218 W. 38 St., Chicago, Ill. Telef.: YARd 7-6035

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS
yra galimas tada, kai prekių užpirkimas vykdomas pagal tam tikrą planą. Tokį planą žino ir sėkmingai praktikuoja LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ
JOSEPH DRY GOODS STORE
3218 So. HALSTED ST.
DIDELIS PASIRINKIMAS VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir visa PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

(AUTO TAIŠYMAS IR GAŠOLINO STOTIS)
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobilams dalys.
1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilų specialistas

AUTOMOBILIŲ TAIŠYMAS IR GAŠOLINO STOTIS
Sinclair gazolinas
Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. — Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuoti darbas.
A. STANEVIČIUS
Garažo tei: REpublic 7-9842 Namų: WALbrook 5-5934
2641 West 71 Street

LIGDĖSIO VALANDŲ
Sukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6345 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobilams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse: gausime koplyčių arčiau Jūsų namų.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniausiai baldai, televizijos aparatai, orui vėsinti įrenginiai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniais jokių taksų.

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3224 — 26 — 28 So. HALSTED ST.

Telefonas: Victory 2-4226.

Įmonė atidaryta: Pirm., Ktv. 9—9.30.

Kitomis dienomis 9—6. Sekmad. 10—5 val.

KĄ JIE DIRBA

GERB. SKAITYTOJAI,

Dėl laiko stokos, administracija ne visada gali laiku pranešti Tamstoms apie prenumeratos pabaigą. Prie šio arba artimiausių numerių Jūsų adreso pažymėta data, reiškia prenumeratos pabaigą arba siuntinėjimo pradžią susipažinimui.

Norėdami sutaupyti laiką ir sumažinti "L. L." išlaidas, labai prašome Tamstas artimu laiku prenumeratas pratęsti be atskiro pranešimo. Ta proga prašome prisijusti besidomaujančių "L. L." adresu, kad galėtume pasiūsti susipažinimui. Nuoširdūs Tamstoms linkėjimai.

Administracija

LIETUVOS

PASIUNTINYBĖ PRANEŠA

Šiuomi pasiuntinybė mato reikalingą atsiliepti ir pranešti visuomenei, kad nuotikis su Ministru Žadeikiu toli nebuvo toks dramatiškas, kaip kad "Naujienose" ir kituose laikraščiuose parašyta. — Ministras netikėtai puolė ant šaligatvio veidu žemyn, sutrindamas jį paviršutiniškai keliose vietose. Jis, svečio padedamas, atsikėlė ir grįžo į butą, kame jo žmona aprišo žaidzas, kurios pasirodė paviršutiniškos ir todėl nebebuvo reikalo vykti į ligoninę. Sekantį rytą Žadeikio šeimos gydytojas tą patvirtino.

Šia proga Ministras ačiūoja visiems už pareiškimus užuojautos, ypatingai p. L. Šimūčiui ir p. J. Matulioniu.

Lietuvos P-bė Washington'e

Parinkti Dainų Šventei dirigantai
Kuri įvyks Čikagoje liepos 1 d., diriguos: Br. Budriūnas, St. Gailevičius, Alf. Mikulskis, Stp. Sodeika, A. Stephens, K. Steponavičius ir J. Žilevičius. Šventėje dalyvaus apie 40 chorų iš Amerikos ir Kanados.

Lietuvių Moterų Draugija

Išsikūrė Vokietijoje — Neustade, kurios tikslas kelti lietuvių tautinį susipratimą, skiepyti vaikams ir jaunimui tėvynės meilę, padėti tautiečiams nelaimėje, organizuoti ligonių ir senelių globą, prižiūrėti mirusiųjų tautiečių kapus. Į draugiją minimoj kolonijoj įsirašė 30 moterų.

Balys Pakštas,

Turėjęs svetainę 3139 So. Halsted St., pardavė Stasiui Martinui, ir nusipirko namą 2801 W. 38 St., su likerijų parduotuve ir svetaine.

B. Pakštas nori daugiau atiduoti Lietuvių Moksleivių Tautiniam ansambliui ir, be to, smarkiai ruošiasi Motinos Dienai, kuri šiemet itin bus įspūdinga, reta programa.

Kun. A. Strazdelis

Juozo Petruolio istorinis veikalas "Prieš srovę" vardu, buvo sta tytas kovo mėnesį du kartus, turėjo geriausią pasisekimą. Gegužės 5 ir 6 dienomis vėl pakartojamas. Spektaklis bus Sakalų salėje.

"Sūduvos" leidyklos

Savininkai, broliai Šulaičiai, gyv. Čikagoje, perleido PLB Vokietijos Krašto Valdybai — apie 10.000 egzempliorių savo anksčiau

"Ak, gražūs tėvų nameliai,

Jie man svieta užvaduoj,

Niekur taip gražiai paukšteliai,

Kaip namiej, man nedainuoj..."

Ateivis

UNIQUE LONGE-NIGHT CLUB

VALERIJA VAITEKŪNAS, INC.

1522 W. 51 St.

HAVAJŲ SALIONAS

Su gyvąja Havajų muzika ir šokiais.

Jauki ir mistiška nuotaika vie nišoms sieloms!

Vokietijoje išleistų knygų. Dalis tų knygų bus padalinta Bendruomenės apylinkėms. Krašto Valdyba už tokią vertingą lietuvių Bendruomenei dovaną nuoširdžiai dėkoja.

Lietuvos konsulas Kolumbijoje

Dr. St. Sirutis gegužės — birželio mėn. lankysis Vokietijoje, tikslu organizuoti tremtinių emigraciją į Kolumbiją. Tuo tikslu aplankys visas lietuvių kolonijas.

Žiedai, žiedai, it rojuje!

Balaždžio 7 d. Keimeno Klubo salėje įvyko skautų akademikų "Pavasario žiedų" balius. Į balių atsilankė nemaža žmonių, dau gumejo jaunimo. Kiekvienas svečias, peržengęs salės slenkstį, stab telėdavo, apsižvalgydavo, ir mielai nustebdavo. Kai kas pratarėdavo: "Dar ši salė niekad taip neatrodė". Žiedai ties durimis, ant sienų, lubų, ant scenos, stalų, vazelėse. Žiedai, žiedai, it rojuje! Kiekvienas pajusdavo didingą vakaro nuotaiką. Štai jaunutės šokėjos, it drugeliai, pašoka ispanų šokį, po to — Strauso valsa, sužavėdamos svečius. Neatsilieka ir akademikų trijų, padainuodamas kelias naujas, nelengvai išpildomas dainas. Br. Jonušo orkestras pilnai atitiko didingai vakaro nuotaiškai, malonus orkestro solisto balsas romantiškai nuteikė visus. Paskelbus premijuotą gėlių valsa, šoko visi, ir tol šoko, kol orkestras pavargo ir nustojo groti. Pabaiga premijuoto valso sekančiame skautų akademikų vakare...

Sesės ir broliai skautai akademikai pajuto, kad jie buvo suparasti ir įvertinti. Todėl iki sekančio "Pavasario žiedų" baliaus!

Čikagos jūros skautai

Gegužės 12 d. Lietuvių Auditorijoje ruošia tradicinį vakarą, pavadinę "Jūros dugne", įvairia programa, spalvotomis dekoracijomis ir skautišku žodžiu.

PARDUODAMA

Western Ave. ir 34 Pl. rajone medinis namas dviejų butų po 6 kambarius, apšildomas dujomis, gerame stovyje. Puikus kambarių įrengimas, kabinetinės virtuvės, grindys išklotos gumos linoleumu, Kaina 10.000 dolerių. — Teirautis telefonu: FRontier 6-1967. Klausiti Mrs. Szum.

Labai dažnai klausiami apie komunizmą ir komunistus. Dažnas juos pažįsta tik iš savo asmeniškios patirties. Dr. Juozo Kaškečio, Kanados Antibolševikinio Tautų Fronto pirmininko knyga

KOMUNIZMAS BE KAUKĖS

aptaria, kas yra komunizmas, duoda kom. internacionalų trumpą istoriją, nušviečia veiklos metodus ir santykius su tautišku ir religija, apžvelgia komunistinį teoriją Lietuvoje, teikiant gyvą pavyzdžių ir iki šiol nežinomų ar mažai kam žinomų duomenų. Išdėstyta taip pat kovos prieš komunizmą būdai. Knyga (116 psl.) perskaitytina kiekvienam. Kaina \$ 1.50

Nelauk. Iškirpk kuponą ir siųsk "L. L." Administracijai kartu su pinigais:

Siunčiu \$ ..... Prašau pri-

siųsti ..... egz. knygos "Ko-

munizmas be kaukės".

Pavardė .....

Vardas .....

Adresas .....

TAI BENT KRŪMOKŠNIS

Jei Kalifornija gautų pakankamai drėgmės iš oro, tai visas kraštas pasidarytų žmogui neprieinamas, nes virstų tropikais. Saulės ir šilimos virstų pakankamai, bet trūksta kritulių, todėl Kalifornijos žydintieji sodai, derlingi laukai slėniuose ir puikūs parkai — palaikomi dirbtinu drėkinimu.

Ką gali padaryti šio krašto gamta, pridėjus vandens, parodo laipiojantis krūmokšnis Visterija (Chinese Wisteria). Šios rūšies augalas gavo vardą iš Amerikos mokslininko Caspar Wister (gyv.

1761—1818 m.). Ši augalų žmonės paprastai sodina prie namų ir verandų, kad sudarytų pavėsį nuo karštų saulės spindulių.

Alice Brugman 1892 m. Sierra Madre vietovėje, Kalifornijoje, pasodino prie savo namų verandos visteriją. Po kiek laiko pasodintoji visterija apdengė visą verandą, sienomis lipo aukštyn ir apraizgė stogą. Džiaugėsi ponias vėsiu butu, bet ji nepagalvojo, į ką jos visterija virs po 60 metų. Namų savininkai keitėsi, o visterija augo ir bujojo. Pagaliau ji tiek išaugo, kad jos priežiūra pa-

sidarė problematiška. Tada "Visterija Vine Association" augalų perėmė savo žinion. Šiandien tos visterijos priežiūra metams bendrovei kainuoja 10.000 dolerių. Nuo latos ją prižiūri vienas sodininkas ir trims mėnesiams dar yra samdomi specialistai genėtojai, kurie vidurvasaryje ją palaisto ir praplečia rėmus, ant kurių ji vinyojasi. Dabar krūmas apima 40.000 kv. pėdų plotą ir vienoje vietoje, vidutiniai yra apie 40 gražiausių žiedų, o šakos siekia iki 500 pėdų ilgio. Jis guli ant milžiniško vamzdžių rėmo ir pasidarė gamtos įjymenybe, nes ją lanko ne tik gamtininkai, bet ir visi kiti.

VLADAS VAITEKŪNAS

DAŽYTOJAS — DEKORATORIUS

Dažome naujus ir senus namus iš oro ir iš vidaus.

Bė to, dažome bažnyčias, sales, restoranus ir kt.

Turime visas apraudas. Skambinti: B!shop 7-4035.

Adr.: 1522 W. 51 Str., Chicago 9, Illinois.

Ar gi įmanoma išsigelbėti nuo mirties, kai gydytojas nebegali padėti? Taip!

Skaitykite knygutę

STEBUKLINGAS

BETTY BAXTER

Išgijimas,

pasakotas jos pačios.

Nepaprastas ir tikras gyvenimo įvykis.

Gaunama: L. Bany, 53 Summer Ave., Stoughton, Mass.

Kaina 75 centai.

WALTER KLASH'S
Town of Lake Utilities
EASY TERMS TV SERVICE
FURNITURE • CARPETING • APPLIANCES • TELEVISION
1800-02 W. 47th St. (Corner of Wood) Phone LA 3-7771, 2, 3, 4

Ben Star
QUALITY FASHIONS
Chicago's Smartest Styles for Men and Women
4630-32 S. ASHLAND AVE. Yards 7-3900
Open Mon. & Thurs. Noon 11-9 P.M.; Other days 9:30 to 5:30
KREIPKITEŠ PAS LIETUVIŲ PARDAVEJĄ
JONA KANIŲ
IR BŪSITE MANDAGIAI APTARNAUTI
GIŅTOJE KALBOJE

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.

Agentams ir brokeriams aukščiausia komisija.

AUTOMOBILIŲ FINANSŲ VIMAS.

Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%. Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

5900 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

Lietuvišką ruginę duoną, pyragus, pyragaičius, sausainius šviežius kas dieną kitokius delikatesus Jūs pirksite lietuviškoje

BRUNO KEPYKLOJE

3339 Lituanica Ave. Telef.: CLifside 4-6376

Reikalaukite savo krautuvinių šios kepyklos gaminių. — Lai tik paskambina savininkui Broniui Macianskui ir bus pristatyta. Ši kepykla prieš pradėdama gaminti produktus, visuomet tariasi su sveikatos specialistais, taip, kad neveltui yra sakoma:

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: Prospect 8-1717
Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8, tikiai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868

Tel: ofiso AR 6-0161

rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS

Gydytojas ir Chirurgas

2336 W. Chicago Ave.,

Chicago 22, Ill.

Val: 1—3.30, 6—9 p.p. pirmad.,

antrad., ketvirtad., penktad.,

11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad.

Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.

Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12,

nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.

Įsiskiriant trečiadienius

ir sekmadienius.

Seštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Telefonas:

ofiso LAfaet 3-4949

namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street

Tel: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patar-

navimas pačio savininko

Pr. Šimkaus.

P. ir J. JOKUBKOS

TV, DEIMANTAI

IR LAIKRODŽIAI

Pardavimas ir taisymas

4102 Archer Ave., at Mozart

Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

LIETUVIŠKOJE KRAUTUVEJE

"DANA"

yra didelis pasirinkimas gintaro gaminių, lietuviškų audinių, medžio ir odos dirbinių, vaikams ir moterims drabužių.

Savin. A. ir D. PAREIGIAI

Telef.: TO 3-6591

1445 South 49 Ave., Ciceroje

Bangos ir vėjai yra visuomet gabių jūreivių talkininkai.
Gibbon
Charakteris yra deimantas, kuris įbrėžia kiekvieną kietą akmenį.
Bartol.

Peticijos reikalu

— Yra gautas leidimas rinkti parašus Lietuvių Jaunimo Peticijai laike metinio — Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois bankete Čikagoje. Bankete pagrin dinę kalbą pasakys Illinois senatorius Paul Douglas.

SKAITYKITE LINKSMĄ

MĖNESINĮ LAIKRAŠTĮ

V E P L A

Karikatūros, šaržai, anegdota, feljetonai ir įvairūs humoras.

Metinė prenumerata tik \$ 1.00

Adresas: VEPLA, 1220

Bishop St. Suite 3.

Montreal, Q. Canada

NUO GYVENIMO ATSLIEKA

visi tie, kurie neseka kultūrinio, politinio bei mokslo įvykių, apie kuriuos rašo spauda. — Knygų bei įvairios spaudos gausu J. Karvelio krautuvėje, 3322 So. Halsted St., Čikagoje. Taipgi gaunama geros kokybės rašomos mašinelės, FOTO — RADIO aparatai, SIUVAMOS mašinos ir kitokių dalykų, ką bepirktumėte prieš tai pasiteiraukite, juk tai nieko nekainuos, o priešingai — turėsite naudos.

HILLTOP TAVERN

8500 Roberts Road,

Oaklawn, Ill.

Sav. Algirdas BRAZIS.

Tel.: GArden 2-9561.

Nekilnojamo turto pirkimo — pardavimo reikalais kreiptis: